

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	38597 Філологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38597
Назва ОП	Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Максимчук Віталій Васильович, Медведь Валентина Валентинівна, Супрун Володимир Миколайович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	04.05.2023 р. – 06.05.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.chnu.edu.ua/media/uhuevwu2/035-filolohiia-vid-so-doktor-filosofii.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://www.chnu.edu.ua/media/wmone5da/035-filolohiia-2.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Філологія», яка реалізується в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, зорієнтована на підготовку кадрів вищої кваліфікації для закладів вищої освіти та наукових установ. У ході акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що у ЗВО є всі нормативні документи для здійснення навчального процесу на засадах студентоцентризму, демократичності, прозорості й науковості. Змістове наповнення ОП, освітні компоненти обов'язкового циклу дають можливість сформувати загальні і спеціальні компетентності, досягти цілей та програмних результатів навчання. Кадрове забезпечення навчального процесу характеризується високим рівнем наукового й освітнього професіоналізму, значним досвідом, високими показниками публікаційної активності. Проблематика досліджень наукових керівників корелюється з науковими інтересами аспірантів. Матеріально-технічна база і навчально-методичне забезпечення дозволяє готувати фахівців на високому рівні. Експертною групою встановлено, що ЗВО приділяє належну увагу дотриманню академічної доброчесності, створює умови для апробаційних спромог здобувачів освітньо-наукового ступеня. Випускники ОП працевлаштовані за фахом у закладах середньої та вищої освіти України і Європи, що свідчить про затребуваність випускників на ринку праці. У той же час ОП має чималі перспективи розвитку: поглиблення співпраці з роботодавцями України і Європейського союзу; посилення публікаційної активності здобувачів у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science; залучення аспірантів до реалізації міжнародних грантових проєктів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Чітке формулювання цілей та програмних результатів навчання, що прямо корелюється з місією ЗВО, прописаною у його Статуті, та Стратегічним планом розвитку ЧНУ на 2016-2026 рр. 2. Потужний практичний аспект підготовки здобувачів, який виявляється не лише в домінуванні практичних занять над лекційною формою навчального процесу, але й у реалізації асистентської практики і особливо написанні наукових статей та тез, участі здобувачів у конференціях, виконанні міжнародних наукових проєктів, що сукупно сприятиме науково-професійному розвитку аспірантів. 3. Чітко спроектованою є індивідуальна траєкторія здобувачів, формування якої пов'язане з вибором навчальних дисциплін з трьох переліків, запропонованих ОП, і їх кореляції з науково-дослідницькими пріоритетами здобувачів, вільному виборі наукових керівників і тематики дисертаційних досліджень. Важливо, що університет знаходить можливість забезпечувати читання дисципліни вибіркового циклу навіть за умови, якщо її обере лише один здобувач, що є унікальним явищем у системі вітчизняної вищої освіти. 4. Різноманітні методи навчання і викладання, які сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. 5. Поєднання освітнього й дослідницького компонентів та виразна інтернаціоналізація діяльності ЗВО. 6. Чіткі та зрозумілі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, нульова толерантність до академічної недоброчесності. 7. Потужний склад науково-педагогічних працівників, залучених до реалізації освітньої програми. 8. Висока залученість роботодавців, експертів та професіоналів-практиків, зокрема й закордонних, до освітнього процесу та проведення аудиторних занять. 9. Дієва система рейтингування викладачів і кафедр, що дає змогу морально стимулювати та матеріально заохочувати науково-педагогічних працівників. 10. Потужна залученість аспірантів до міжнародної наукової спільноти через участь у закордонних конференціях та стажуваннях. 11. Гарант та робоча група тісно співпрацюють з роботодавцями, які залучені до процесу періодичного перегляду ОП шляхом участі в науково-методичних семінарах і вебінарах, опитуваннях та анкетуваннях, участі в засіданнях профільних кафедр та спеціально організованих заходах, на яких обговорюється програма. 12. Функціонування окремого розділу Доступ до освітньої програми, що інформує про особливості та процес реалізації даної ОП. 13. ЗВО забезпечує абітурієнтів якісною інформаційною підтримкою щодо правил та умов вступу на дану ОП. 14. Запроваджена зрозуміла та чітка політика щодо правил визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, розміщено інформацію про додаткові освітні ресурси для самоосвіти. 15. Достатня матеріально-технічна база та інформаційні ресурси (бібліотека, обладнання, цифрове середовище Moodle та інші), що забезпечують досягнення визначених цілей і ПРН.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Проходження асистентської практики не передбачає пропедевтичного теоретичного курсу для ознайомлення здобувачів із інноваційними формами, методами дидактики вищої школи. Тому рекомендуємо гарантові та групі забезпечення продумати окремий освітній компонент (модуль у межах іншого ОК), який стосуватиметься пояснення явищ пізнавальної діяльності, що лежать в основі навчального процесу закладу вищої освіти. 2. Оскільки спорадично в робочих програмах навчальних дисциплін у списках рекомендованої здобувачам літератури трапляються видання країни-агресора, рекомендуємо викладачам до початку 2023-2024 н.р. вилучити їх; гарантові проконтролювати, а завідувачам кафедр і головам методичних рад факультетів затвердити програми з оновленими списками літератури. 3. Відсутність чіткої різниці між силабусом і робочою програмою навчальної дисципліни. Наявність у силабусах і робочих програмах навчальних дисциплін тем, які не відповідають третьому рівню вищої освіти. Тому рекомендуємо до початку навчального року переглянути структуру силабусів і робочих програм навчальних дисциплін, чітко визначивши наповнення та призначення кожного з них, або залишити один документ, який міститиме зрозумілу інформацію для здобувачів і денної, і заочної форм навчання. 4. Нечітке та різноманітне відображення в робочих програмах і силабусах форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти, зокрема заочної форми навчання. Рекомендуємо: до початку навчального року переглянути наповнення робочих програм навчальних дисциплін, чітко відобразивши в них форми та критерії оцінювання здобувачів, зокрема заочної форми навчання. 5. Нерегулярне оновлення нормативно-правової бази з питань академічної

добросовісності. Тому рекомендуємо до початку навчального року оновити Етичний кодекс ЧНУ, урахувавши абзаци 10, 11 ст. 42 ЗУ «Про освіту» та вилучивши покликання на нечинні нормативно-правові акти. 6. Відсутність єдиного центру підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на базі ЧНУ. Звідси рекомендуємо до початку навчального року провести семінар, на якому обговорити потребу створення центру підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на базі ЗВО. 7. Оскільки у ЗВО існує практика збирання інформації про кар'єрний ріст випускників, а зв'язок між університетом та випускниками виявляється лише через гаранта, то рекомендуємо гарантові та робочій групі продумати до початку нового навчального року й забезпечити спеціальні канали комунікації з випускниками ОНП. 8. Відсутність супровідної інформації про часові рамки розгляду проекту ОНП та форми зворотного зв'язку для розміщення відгуків, зауважень та пропозицій від стейкхолдерів під час громадського обговорення. 9. Відсутня практика щодо перезарахування та визнання результатів навчання у неформальній освіті й отриманих в інших ЗВО. 10. Відсутній чіткий алгоритм щодо порядку вирішення конфлікту інтересів та опитувань щодо виявлення корупції, булінгу, сексуальних домагань та дискримінації.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітньо-наукова програма 035 «Філологія» третього рівня вищої освіти, що реалізується в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, детермінована потребою регіону у фахівцях подібного типу, а також кадровою необхідністю самого університету. Потужний професорсько-викладацький склад, матеріально-технічна база, широка інкорпорованість у науково-дослідницькі проекти України та Європи дали можливість проектній групі сформулювати цілком реалістичні у виконанні цілі ОНП: «підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця зі ступенем «доктор філософії», здатного проводити системні, комплексні філологічні дослідження із застосуванням високого рівня професійних знань, компетентностей, навичок наукової та дослідницької роботи для самостійної реалізації науково-дослідної, науково-педагогічної, науково-практичної та організаційної діяльності та успішного завершення дисертаційної роботи», що цілком корелюється зі стратегічною місією ЗВО, закріпленою в його Статуті (<https://cutt.ly/R8Byluq>) та Стратегічному плані розвитку ЧНУ на 2019-2026 р.р. (<https://cutt.ly/u8ByIqS>). Передовсім йдеться про підготовку «високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства; розвиток наукових пріоритетів, наукових шкіл, інноваційної складової». Акцент освітньо-наукової програми полягає в реалізації наукових досліджень здобувачів в межах функціонування чотирьох наукових шкіл («Структурно-семантичні особливості синтаксичних одиниць», «Квантитативна лінгвістика», «Українська і слов'янська ономастика», «Школа віршування»), проблематика яких охоплює всі напрямки ОНП. Окрім того, широкоохопність напрямків освітньо-наукової програми інспірує міждисциплінарний підхід генерування досліджень здобувачів, а сформований в університеті десятиліттями досвід підготовки аспірантів філологічного профілю дає можливість готувати фахівців рівня доктора філософії, професійна реалізація яких можлива в закладах вищої освіти й наукових установах українського та європейського обшару.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОНП інспірована передовсім кадровою потребою закладів вищої освіти і наукових установ у докторів філософії у галузі філології, чим обумовлені цілі та програмні результати навчання. Тому саме роботодавці стали основними ініціаторами запровадження ОНП, документальним свідченням чого є опитування стейкхолдерів, які проводилися проектною групою й охопили широкий спектр потенційних працевлаштувачів (<http://surl.li/framd>). Зокрема, усебічне вивчення ринку праці дозволило виокремити основні групи роботодавців, домінантні серед яких: професорсько-викладацький склад ЗВО (КНУ ім. Т. Шевченка (М. Іваницька), ЛНУ ім. І. Франка (А. Паславська, Х. Дяків), ЗНУ (Г. Приходько), БДМУ (А. Аністратенко), ХНУ ім. В.Н. Каразіна (Л. Безугла); представники періодичних видань регіону (Ю. Пацаранюк), директор перекладацької компанії ТОВ «Транслател» (О. Бондаренко); директор Наукової бібліотеки ЧНУ (М. Зушман), науковці Ін-ту укр. мови НАН України (С. Вербич). Так, під час проведення фокус-групи з роботодавцями М. Іваницька підтвердила, що брала активну участь у проектуванні цілей та ПРН ОНП і її пропозиція знайшла втілення в ПРН 16. Утім, вивчення ЕГ посад роботодавців з числа представників ЗВО та наукових установ дозволяє зарахувати декого з них радше до експертного середовища, ніж до працевлаштувачів, адже функційні обов'язки посад доцента чи професора не передбачають можливості працевлаштування того чи іншого

випускника ОНП, проте професійна консультація з питань освіти, науки, розвитку тієї чи іншої освітньої чи освітньо-наукової програми цілком можлива. Фокус уваги робочої групи постійно зосереджений і на пропозиціях, які озвучують здобувачі та випускники ОНП. З метою ознайомлення з думкою аспірантів в університеті проводяться опитування (<http://surl.li/fnjvg>; <http://surl.li/fnvlx>), результати яких ураховуються під час удосконалення ОНП. Це дає можливість не лише модернізувати ПРН, але й внести якісні зміни в змістове наповнення ОНП. Зокрема, наповненню вибіркового циклу освітніх компонентів сприяли пропозиції Ю. Цівінської (ОК «Основи літературного менеджменту і книжкового маркетингу»), Н. Бабух (ОК «Теоретико-методологічні засади та аспекти дослідження онімів»), О. Німіжан-Боднарюк (ОК «Історія та теорія української версифікації») та ін. У 2020 році відбувся перший випуск за цією ОНП, тому було проведено опитування випускників (<http://surl.li/fubka>). На зустрічі з ЕГ випускниці О. Кравцова, О. Янковець, О. Нестеренко, О. Гончаренко підтвердили свою перманентну й активну залученість у процес обговорення освітньої програми, що дає можливість верифікувати та оновлювати цілі й ПРН. Серед чільних стейкхолдерів перебуває й академічна спільнота, яка долучається до обговорень ОНП шляхом опитувань науково-педагогічних працівників (<http://surl.li/fnvlx>), участі у засіданнях профільних кафедр. Сукупно пропозиції всіх зацікавлених сторін дають підґрунтя, аби навчання на програмі відповідало сучасним запитам ринку та інноваціям у галузі філології.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Комплексний підхід у реалізації ОНП «Філологія» обумовлено врахуванням у її наповнюваності низки філологічних напрямків (українська мова, українська література, теорія літератури, література зарубіжних країн, германські мови), що у свою чергу детермінує специфіку цілей та програмних результатів навчання. Значна кількість ПРН (загалом їх 34) дає можливість урахувати як набуття здобувачами глибинних знань зі спеціальності, так і основні тенденції ринку праці. Відповідність галузі і спеціальності та їх розвитку реалізовано крізь призму добре продуманих і виважених освітніх компонентів, які зорієнтовані на сучасні наукові дослідження з філології, ураховують особливості теоретичних досягнень сучасної науки (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства, компаративістики) та ґрунтуються на надбаннях і винаходах гуманітаристики в Україні й за кордоном. Разом із врахуванням галузевого, ОНП передбачає залучення регіонального контексту, що виявляється в підготовці докторів філософії за спеціальністю 035 «Філологія» для західного регіону України (випускники ОНП працевлаштовуються передовсім у ЗВО регіону, яких нараховується 9). На регіональний контекст ОНП «працюють» і спеціальні освітні компоненти вибіркового циклу, а також дослідження здобувачів освітньо-наукового ступеня. Наприклад, ОК «Багатовекторність діалектних досліджень Північної Буковини», теми дисертацій («Ергонімія міста Чернівці» - асп. Н. Бабух, «Категорія емотивності та мовні засоби її експлікації в художньому дискурсі Марії Матіос» - асп. У. Кемінь.) тощо. Розширенню професійних можливостей у межах галузі сприяють ОК обов'язкового циклу («Інформаційно-комунікаційні технології в науковій діяльності філолога», «Проектний менеджмент»), які дають можливість перебувати у фарватері сучасних вимог до науковця та філолога й таким чином здобувачам бути цікавими для потенційного роботодавця. Цінно, що під час формулювання цілей та ПРН робоча група ОНП ураховує досвід аналогічних програм, які реалізують в Україні (Національний ун-т «Києво-Могилянська академія», Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова) та в іноземних ЗВО (Люблінський католицький університет, Польща (<https://phd.kul.pl>), Педагогічний університет в Кракові, Польща (<https://szkoladoktorska.up.krakow.pl/>), Інститут славістики Польської академії наук, Польща (<https://ispan.waw.pl/default/>), Аугсбургський університет, Німеччина (<http://surl.li/fsuxm>), Гумбольдтський університет, Німеччина (<https://www.uni-augsburg.de/de/fakultaet/philhist/>)). Так, під час відкритої зустрічі професорка Інституту славістики Польської академії наук Г. Красовська підтвердила, що була активним консультантом під час формулювання програмних результатів навчання ОНП «Філологія». Тому врахування передового вітчизняного й закордонного досвіду під час реалізації подібного типу освітньо-наукових програм уможливує працевлаштування випускників як у межах України, так і на європейському ринку праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт за спеціальністю 035 «Філологія» третього освітньо-наукового кваліфікаційного рівня вищої освіти відсутній. Водночас ЕГ констатує, що ОНП відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (<https://nqa.gov.ua/>). Випускники ОНП можуть реалізувати свій потенціал як у закладах вищої освіти, так і в наукових установах України та Європейського Союзу.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Чітке формулювання цілей та програмних результатів навчання, що прямо корелюється з місією ЗВО, прописаною у його Статуті, та Стратегічним планом розвитку ЧНУ на 2016-2026 рр. 2. Урахування передового досвіду європейських закладів вищої освіти і наукових інституцій, де реалізуються ОНП філологічного профілю (Люблінський католицький університет, Польща; Педагогічний університет в Кракові, Польща; Інститут славістики Польської академії наук, Польща; Аугсбурзький університет, Німеччина; Гумбольдтський університет, Німеччина), що дає можливість, з одного боку, залучати прогресивні освітні технології під час навчального процесу на ОНП, а з іншого – розширює обрії потенційного працевлаштування випускників у межах Європейського Союзу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Оскільки заявлена за ОНП частина роботодавців є доцентами та професорами університетів, професійні обов'язки яких не передбачають працевлаштування випускників інших ЗВО, то рекомендуємо гарантові та робочій групі до 2023-2024 н.р. розширити потенційне коло працедавців з числа менеджменту закладів вищої освіти, директорів і деканів інститутів та факультетів, завідувачів профільних кафедр.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Результатом аналізу освітньої програми стало резюмування про повну відповідність вимогам за підкритерієм 1, оскільки цілі та ПРН ОНП повністю відповідають місії та Стратегії закладу вищої освіти, запланованій на 2016-2026 рр.; часткову відповідність за підкритерієм 2, адже частина роботодавців у межах своїх функціональних обов'язків не зможуть працевлаштувати випускників ОНП; повну відповідність критерію 3, оскільки значна кількість ПРН дає можливість урахувати як набуття здобувачами глибинних знань зі спеціальності, так і врахування основних тенденцій ринку праці, повністю відповідність галузі та спеціальності 035 «Філологія», ураховують регіональний контекст, а робоча група при проектуванні цілей та програмних результатів навчання орієнтувалася як на передовий досвід вітчизняних, так і іноземних ЗВО; відповідність підкритерію 4, адже стандарт вищої освіти відсутній, але робоча група орієнтувалася на відповідність 8 рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Усе це дає підстави оцінити критерій на рівень В і стверджувати, що ОНП цілком досягає запрограмованих цілей, а випускники мають можливість працювати як в українському, так і європейському освітньо-науковому просторі.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньо-наукової програми «Філологія» становить 36 кредитів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що включає 23 кредити на обов'язкові освітні компоненти, 4 кредити асистентської практики та 9 кредитів з циклу дисциплін вільного вибору аспіранта. Такий розподіл кредитів цілком вкладається у фарватер законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня (доктор філософії) у галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 035 «Філологія» та відповідає Постанові КМУ № 261 від 23.03.2016, де зазначено, що загальний обсяг навчальних дисциплін становить від 30 до 60 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Змістове наповнення ОНП має чітке, логічно обґрунтоване структурування. Структурно-логічна схема являє собою комплекс взаємопов'язаних ОК обов'язкового циклу. Оскільки основний фокус ОНП передбачає «поєднання освітніх компонентів у галузі філології (українська мова, українська література, теорія літератури, література зарубіжних країн, германські мови)», то основні ОК («Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування», «Філософія та методологія науки», «Проектний менеджмент», «Інформаційно-комунікаційні технології в науковій діяльності філолога», «Історія та теорія філологічних вчень», «Методологія та методика написання дисертацій з філології», «Асистентська практика») дають можливість досягнути програмних результатів навчання з

концептуально-методологічних основ сучасної філологічної науки. Водночас, проаналізувавши структуру й змістове наповнення робочих програм навчальних дисциплін, ЕГ виявила, що ОК «Історія та теорія філологічних вчень» невинновдано містить теми, які варто винести на попередні рівні освіти. Наприклад, тема практичного заняття «Поділ літератури на роди. Історія їх виникнення. Поняття про жанр» прямо корелюється з ОК бакалаврського рівня «Вступ до літературознавства», де вивчається тема «Поділ літератури на роди, жанри, жанрові різновиди». Крім того, спорадично в списках рекомендованої здобувачам літератури трапляються видання країни-агресора. Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта складається з трьох переліків із приблизно паритетною кількістю ОК (перший – з 12, другий – з 13, третій – з 14), кожен з яких поглиблює загальні та спеціальні компетентності, програмні результати навчання та відповідає інтересам і пріоритетним напрямкам досліджень здобувачів. Оскільки ОНП абсорбує чималу кількість напрямків філологічної науки (українська мова, українська література, теорія літератури, література зарубіжних країн, германські мови), то її реалізація має ознаки міждисциплінарності, що виявляється передовсім у тематиці й проблематиці дисертаційних досліджень з актуальних лінгвістичних та літературознавчих наукових теорій і концепцій. Відповідно до п. 25 постанови КМУ 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», який регламентує норматив оволодіння здобувачами «методологією наукової та педагогічної діяльності», в ОНП передбачено «Асистентську практику», спрямовану на становлення аспіранта як науково-педагогічного працівника високої кваліфікації. Разом з тим, реалізація цього завдання не можлива лише за рахунок практичної підготовки, як це бачимо в аналізованій ОНП, адже незрозумілим залишається, яким чином відбувається «озброєння» здобувачів знаннями про основні форми і типи занять у вищій школі, інноваційні методи, прийоми та принципи навчання дидактики вищої школи. Утім, ЕГ дійшла висновку, що сукупно ОК та їх змістове наповнення цілком дають можливість досягнути цілей і програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП абсолютно відповідає предметній області спеціальності 035 «Філологія». ОНП зорієнтована на підготовку «висококваліфікованого фахівця, здатного проводити самостійні наукові дослідження з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та застосуванням високого рівня професійних знань, компетентностей, а також проводити педагогічну та організаційну діяльність у закладах вищої освіти». Цьому сприяють основні й вибіркові освітні компоненти, реалізація яких допомагає досягнути ПРН, що охоплюють визначені ОНП напрями філологічних знань: мовознавчого циклу (ПРН 27, ПРН 28 та ін.), літературознавчого циклу (ПРН 29, ПРН 30, ПРН 31 та ін.), перекладознавчого характеру (ПРН 32 та ін.). Навчальний план, який регулює освітній процес на денній, заочній та вечірній формі навчання, являє собою валідне й цілком виправдане (відповідно до Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016) поєднання дисциплін зі здобуття глибоких знань із спеціальності (ОК «Історія та теорія філологічних вчень»), оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду (ОК «Філософія та методологія науки», ОК «Проектний менеджмент», ОК «Інформаційно-комунікаційні технології в науковій діяльності філолога»), набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою (ОК «Методологія та методика написання дисертацій з філології»), здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (ОК «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування»). Така композиція навчального плану ОНП має, на думку ЕГ, комплексний характер і підтверджується міркуваннями науково-педагогічних працівників, присутніх на відкритій зустрічі під час акредитаційного процесу (судимо з висловлювань Гелени Красовської, Людмили Колеснік, Ольги Шульган, Олени Карпенко, Генріха Дуди та ін.). Тому система освітніх компонентів, яка становить зміст ОНП, цілком відповідає предметній області спеціальності «Філологія».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті регламентується низкою положень: «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» (https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2_SW2sHeQjoaYh/view) та «Положення про порядок реалізації студентами Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича права на вибір навчальних дисциплін» (<https://drive.google.com/file/d/18ToSVjeAfalvJrEnY189vLEUAFS9HKFD/view>), а також «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptfJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytp/view>). Відповідно до статті 62 п. 1 (15) Закону України «Про вищу освіту» обсяг дисциплін вільного вибору на ОНП передбачає 25%, що становить 9 кредитів ЄКТС, паритетно розподілених по 3 кредити на кожен з трьох переліків самостійного вибору аспіранта і зафіксованих у навчальному плані. Оскільки освітня складова підготовки доктора філософії в університеті триває один навчальний рік, то здобувачі обирають освітні компоненти вибіркового циклу у першому семестрі навчання. З кожного із трьох переліків аспірант обирає лише одну дисципліну, яка відповідає тематиці його досліджень. При чому, згідно з п. 3.6 «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» «аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та завідувачем кафедри». Проведення фокус-групи зі здобувачами показало, що вони проінформовані про таку

можливість, проте не користувалися нею, адже, за їхніми словами, освітньо-науковий вектор дисциплін вибіркового циклу, що корелюється тематикою їх досліджень, присутній саме в переліку цієї ОНП. Кількість і перелік дисциплін перебуває у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО (<https://drive.google.com/file/d/1L-yqRwHzGDIDSa6DrRQqzIohpcg-8RhZ/view>). Цінно, що університет знаходить можливість забезпечувати читання дисципліни вибіркового циклу навіть за умови, якщо її обере лише один здобувач, що є унікальним явищем у системі вітчизняної вищої освіти. Крім того, здобувачі поінформовані про право на академічну мобільність, яка дає можливість перезарахування дисциплін, прослуханих в університеті-партнері (<https://cutt.ly/8VHPG5T>). Індивідуальна освітня траєкторія формується й через вільне обрання наукового керівника, а також теми дисертаційного дослідження. Нормативно індивідуальна освітня траєкторія фіксується в індивідуальному навчальному плані, у чому ЕГ мала можливість пересвідчитись, отримавши на офіційний запит скан-копію такого документа. Зазначене дає підстави стверджувати, що формування індивідуальної освітньої траєкторії відбувається на принципах студентоцентризму й відповідно до законодавства України.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Аналіз ОНП «Філологія» та навчального плану дає розуміння про значний практичний акцент, який робить робоча група під час їх реалізації. Передовсім йдеться про розподіл аудиторних годин освітніх компонентів, де на більшості ОК практичні заняття домінують над лекційними. Так, в ОК «Проектний менеджмент», «Інформаційно-комунікаційні технології в науковій діяльності філолога» співвідношення лекційних і практичних занять становить 5/10, що дає можливість практично оволодіти навичками проектного менеджменту та засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, необхідних у науково-дослідній діяльності науковця-філолога. Більше того, ОК «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування» складається зі 120 аудиторних годин винятково практичної підготовки, що забезпечує уміння складати й виголошувати доповіді під час наукових конференцій, симпозіумів, переконливо представляти результати власних наукових досліджень. Наприклад, практичною реалізацією ПРН 13, ПРН 14, ПРН 16, ПРН 17 цієї дисципліни стали доповіді аспірантів, виголошені на закордонних конференціях: Є. Рубанові «*Mehrsprachigkeit und sprachliche Interferenz im Bereich der Fachsprache für Architektur und Bauwesen*» (<http://surl.li/fsafr>), Б. Качан «*Metaphorische Begriffe der deutschen Fachsprache Psychologie*» (<http://surl.li/fshqt>) та ін. Композиційно навчальний план ОНП передбачає «Цикл практичної підготовки», яку репрезентує асистентська практика, мета котрої «удосконалити педагогічну компетентність здобувача вищої освіти на основі теоретичних знань, організовувати викладання дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його нормативного, наукового та навчально-методичного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності». Відповідно до навчального плану термін проходження асистентської практики становить 4 тижні, проте аналіз звітів аспірантів за результати її проходження виявив, що терміни варіюються від 4 (асп. О. Німіжан-Боднарюк) до 6 (асп. А. Редьква) і навіть 10 тижнів (асп. Л. Ніжнік), що прямо суперечить «Положенню про педагогічну (асистентську) практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1nqkPgDQ9bZOnfXGeFycPrmSjLvdGnErm/view>), де прописано, що терміни її проходження визначені навчальним планом (там встановлено – 4 тижні), а також вносить дисбаланс у кількість робочих тижнів аспірантів, яка є чітко визначеною й не може різнитися. Крім того, практичний підготовці здобувачів сприяє написання наукових статей і тез, участь здобувачів у конференціях різних рівнів, залученість до реалізації міжнародних проектів, яскравим прикладом якої є членство аспірантів у робочій групі зі створення німецько-українського онлайн-словника (<https://drive.google.com/file/d/1wRxuLPZ4EY7FyQCwDnkVnK1e-zAYoo-N/view>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуттю соціальних навичок (soft skills) аспірантів сприяє вивчення як обов'язкових (ОК 1, ОК 5, ОК 6 – комунікативні навички; ОК 3, ОК 5, ОК 7 – навички роботи в команді; ОК 3, ОК 5 – здатність генерувати нові ідеї; ОК 3 – управлінські навички), так і вибірових освітніх компонентів, які формують навички дотримання етичних норм у науковій діяльності, міжособистісної взаємодії тощо. Асистентська практика також розвиває надпрофесійні навички, які відповідають за успішну участь у науково-педагогічному процесі, зокрема ефективної комунікації, емоційного інтелекту та ін. Формуванню soft skills сприяють і методи навчання, які використовує професорсько-викладацький склад під час лекційних та практичних занять, особливо застосовуючи інноваційні методи навчання («мозковий штурм», дебати, презентації та ін.), що сприяє виробленню умінь обстоювати свою думку, лідерські здібності, креативність, готовність до взаємодопомоги тощо. Виробленню соціальних навичок сприяє й участь здобувачів у громадському житті університету: наукових гуртках, студпарламенті, раді молодих вчених.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Разом з тим, як стверджує гарант і робоча група, під час розробки ОНП «Філологія» проектна група керувалася Законом України «Про вищу освіту», Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>),

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>), «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» в ЧНУ (<http://surl.li/anolvz>), «Статутом Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1mZ7ZsfEzixci6w4sPbGRfVTzBcPyCXms/view>).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОНП, навчального плану, проведене інтерв'ювання з учасниками освітнього процесу дозволяє стверджувати, що обсяг освітньо-наукової програми та її освітніх компонентів є відповідним для досягнення цілей та ПРН. Регуляторною базою, яка модерує навчальний процес на ОНП, а також визначає фактичне навантаження здобувачів є «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2_SW2sHeQjoaYh/view). Моніторинг навчального плану засвідчив, що обсяг аудиторної й позааудиторної самостійної роботи аспіранта – 54 години на тиждень, а власне аудиторне навантаження становить 26,4% від загального освітнього навантаження. Відповідно самостійна робота аспіранта складає 73,6% освітнього навантаження, сумарний її обсяг зафіксовано в навчальному плані й становить 795 годин. Мінімальний обсяг кожної з дисциплін, згідно з навчальним планом та нормативними документами, становить від 3 кредитів ЄКТС, що підтвердив навчальний план і робочі програми навчальних дисциплін. Крім того, до навантаження здобувачів належить і наукова робота, обсяг якої узгоджується із науковим керівником та фіксується в індивідуальному плані аспіранта. Таким чином, експертна група з'ясувала, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів є цілком збалансованим і дає можливість для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Зміст ОНП чітко й логічно структуровано, освітні компоненти дають можливість досягнути програмних результатів навчання з концептуально-методологічних основ сучасної філологічної науки. 2. Потужний практичний аспект підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня, який виявляється не лише в домінуванні практичних занять над лекційною формою навчального процесу, але й у реалізації асистентської практики і особливо написанні наукових статей та тез, участі здобувачів у конференціях різних рівнів, виконанні міжнародних наукових проєктів, що сукупно сприятиме науково-професійному розвитку аспірантів. 3. Чітко спроектованою є індивідуальна траєкторія здобувачів, формування якої пов'язане з вибором навчальних дисциплін з трьох переліків, запропонованих ОНП, і їх кореляції з науково-дослідницькими пріоритетами здобувачів, вільному виборі наукових керівників і тематики дисертаційних досліджень. Важливо, що університет знаходить можливість забезпечувати читання дисципліни вибіркового циклу навіть за умови, якщо її бере лише один здобувач, що є унікальним явищем у системі вітчизняної вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Проходження асистентської практики не передбачає пропедевтичного теоретичного курсу для ознайомлення здобувачів із інноваційними формами, методами, прийомами та принципами дидактики вищої школи, що залишає аспіранта «сам на сам» із низкою нез'ясованих положень, котрі є основою освіти й навчання в закладах вищої освіти. Тому рекомендуємо гарантові та групі забезпечення до початку 2023-2024 н.р. продумати окремий освітній компонент (чи бодай модуль у межах іншого ОК), який стосуватиметься аналізу, обґрунтування, моделювання, узагальнення та пояснення явищ пізнавальної діяльності, які лежать в основі навчально-виховного процесу закладу вищої освіти. 2. На думку ЕГ, ОК «Історія та теорія філологічних вчень» невиправдано містить теми, які вивчалися на попередніх рівнях освіти. Наприклад, тема практичного заняття «Поділ літератури на роди. Історія їх виникнення. Поняття про жанр» прямо корелюється з ОК бакалаврського рівня «Вступ до літературознавства», де вивчається тема «Поділ літератури на роди, жанри, жанрові різновиди», тому рекомендуємо викладачу до 1 вересня 2022-2023 н.р. продумати, винести на вивчення й прописати у дидактичній карті робочої програми навчальної дисципліни ті теми, які не лише поглиблюватимуть уже відомі здобувачам факти й положення, а розширюватимуть

науковий кругозір завдяки освоєнню аспірантами нових підходів і концепцій філологічної науки. 3. Оскільки спорадично в робочих програмах навчальних дисциплін у списках рекомендованої здобувачам літератури трапляються видання країни-агресора, рекомендуємо викладачам до початку 2022-2023 н.р. вилучити їх, що, утім, не позначиться на кількісному наповненні переліків, адже вони досить суттєво включають як вітчизняні, так і іноземні видання; гарантові ОНП проконтролювати, а завідувачам кафедр і головам методичних рад філологічного факультету й факультету іноземних мов затвердити програми з оновленими списками рекомендованої літератури.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Аналіз відповідності ОНП «Філологія» Критерію 2 засвідчив, що ОП відповідає підкритерію 1 (обсяг ОП та ОК відповідає чинному законодавству для освітньо-наукових програм); частково відповідає вимогам підкритерію 2, адже не передбачає циклу теоретичної підготовки аспірантів із дидактики вищої школи, спорадичні робочі програми навчальних дисциплін містять дублювання тем з попередніх рівнів освіти й почасти літературу країни-агресора; підкритерію 3-4 повною мірою, адже ОНП відповідає предметній області й уповні передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії аспірантів; підкритерію 5 повною мірою, оскільки практична підготовка здобувачів реалізується як на практичних заняттях, так і під час асистентської практики й участі здобувачів у наукових заходах і міжнародних проектах; підкритерію 6 повною мірою, адже ОНП передбачає набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills); підкритерію 7 (професійний стандарт відсутній, але під час розробки ОНП робоча група до уваги низку нормативних документів університету та законодавства України); підкритерію 8 повною мірою, оскільки обсяг освітньо-наукової програми та її освітніх компонентів є відповідним для досягнення цілей та ПРН. Виявлені ЕГ незначні недоліки загалом не впливають на високий рівень надання освітніх послуг за цією ОНП та рівень задоволеності нею здобувачів, про що свідчать як опитування, проведені ЗВО, так і інтерв'ювання здобувачів, що відбувалось у ході акредитаційної експертизи.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до аспірантури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії у 2023 році є чіткими, добре структурованими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті університету (<https://www.chnu.edu.ua/media/hs3dynlu/pp-aspirantura-2023.pdf>). У правилах прийому відображаються безпосередньо строки прийому документів і заяв, вступних іспитів, умови конкурсного відбору та зарахування на навчання здобувачів вищої освіти третього рівня, включаючи вступ для іноземців. Для зручності абітурієнтів на сайті розміщено також перелік та зразки необхідних для подачі документів, етапи вступної кампанії, порядок прийому заяв і документів для вступу, розклад екзаменаційної сесії, нормативні документи (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/zdobuvachu-naukovoho-stupenia/aspirantura-ta-doktorantura/?page=ua/04%20aspirant>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому до аспірантури вступ відбувається для осіб на конкурсній основі, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) – НРК 7. Прийом до аспірантури на основі ступеня магістра/спеціаліста для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступних випробувань зі спеціальності 035 Філологія та іноземної мови, а також урахують результати інших форм вступних випробувань (у формі співбесід, презентацій, дослідницьких пропозицій чи досягнень). Вступника, який підтвердив свій рівень знання іноземної мови чинним сертифікатом визначеного типу, звільняють від складання іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. Особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути нараховані додаткові вступні випробування. Вступні іспити до аспірантури проводять предметні комісії (3-5 осіб), до складу яких входять доктори наук і кандидати наук, які провадять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання цієї ОНП. Конкурсний бал особи, яка претендує на зарахування до аспірантури, формують додаванням балів за результатами вступних випробувань зі спеціальності, з іноземної мови та додаткових балів за навчальні та наукові досягнення. Вступні іспити проводять на основі програм вступних випробувань, які оприлюднюються на офіційному сайті. На момент проведення акредитаційної експертизи розміщено Програму вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 035 Філологія (<https://drive.google.com/file/d/1lcndBPdTcJAE49km9rG2ovjPEIO-Zuvj/view>), яка містить

обсяг теоретичних курсів із філології: «Українська мова», «Германські мови», «Теорія літератури», «Українська література», «Література зарубіжних країн». Програм вступних іспитів з іноземних мов на сайті ЗВО виявлено не було.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Політика університету щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється такими документами: «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2_SW2sHeQjoaYh/view), «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича» (http://www.budarch.chnu.edu.ua/res//budarch/Docs/Polozhennia/10_Polozh_pro_pereved-vidrakh-ronovl_2020.pdf), «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного ім. Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1qldRrM9nI2Hs23dnCYhH2vtYw3ho6eRe/view>). Визначені процедури та правила є зрозумілими, чіткими. Вони оприлюднені на сайті університету. Прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, на даній ОНП немає. Зважаючи на актуальність зовнішньої та внутрішньої академічної мобільності та можливостей дистанційного навчання в сучасному освітньому просторі, ЕГ рекомендує активізувати інформування здобувачів щодо можливостей визнання результатів навчання в інших ЗВО.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, регулюють: «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/100CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Zoz1/view>), «Правила прийому до аспірантури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії у 2023» (<https://www.chnu.edu.ua/media/hs3dynlu/pp-aspirantura-2023.pdf>). Зазначені документи оприлюднені на сайті ЗВО та регламентують правила та процедури визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти, її визначення, принципи, характеристики та напрями реалізації. Так, відповідно до п. 7.2 Правил прийому до аспірантури, вступника, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня), звільняють від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час зустрічей зі стейкхолдерами ЕГ було з'ясовано, що здобувачі поінформовані про можливості застосування такої практики. Це підтверджується і результатами опитування (<https://docs.google.com/forms/d/172cccdpbKtTTlaoBirNVYI47PshtXpuPRw4vbKyLd4o/edit#responses>). На сайті ЗВО розміщено також інформацію про можливості та джерела самоосвіти (https://drive.google.com/file/d/1xN7qMnZGnTd8m7q7ez_uwor2n3P1klNO/view) Проте прикладів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на даній ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. ЗВО забезпечує абітурієнтів якісною інформаційною підтримкою щодо правил та умов вступу на ОНП «Філологія». 2. Запроваджена зрозуміла та чітка політика щодо правил визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, розміщено інформацію про додаткові освітні ресурси для самоосвіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною ОНП є: відсутність програм вступних випробувань з іноземної мови – відсутня практика щодо перезарахування та визнання результатів навчання у неформальній освіті та отриманих в інших закладах освіти. Експертна група рекомендує: в термін до початку вступної кампанії 2023 року гаранту ОНП спільно із приймальною

комісією ЗВО розмістити програми вступних випробувань з іноземних мов на офіційному сайті університету. НПП, що задіяні у викладанні дисциплін даної ОНП, з початку наступного навчального року активніше інформувати здобувачів про можливості визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

На думку ЕГ, сильною стороною є те, що ЗВО забезпечує вступників якісною інформаційною підтримкою стосовно правил та умов вступу на цю ОНП, на сайті розміщено зразки документів для зручності абітурієнтів та інформацію про можливості самоосвіти на додаткових ресурсах. Розроблено зрозумілу та чітку політику про правила визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті та в інших закладах (в тому числі за кордоном). Водночас є і недоліки – відсутність оприлюднених програм вступних випробувань з іноземної мови та низька активність здобувачів щодо перезарахувань результатів, отриманих у неформальній освіті та в інших ЗВО. Ураховуючи значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 1 і неповну узгодженість за підкритеріями 2, 3 та 4, експертна група дійшла висновку, що ОНП відповідає рівню В за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми навчання аспірантів регулює розділ 4 «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/YCA4>). Здобувачі на ОНП навчаються за денною та заочною формами. Загальний розподіл аудиторних годин і самостійної роботи регульовано навчальним планом, а в робочих навчальних планах, наданих на запит ЕГ, відображено кількість аудиторних годин та інших видів діяльності для здобувачів денної і заочної форм навчання. Використовувані на ОНП методи сприяють досягненню програмних цілей і результатів навчання. Матриця відповідності, подана у відомостях про самооцінювання, засвідчує, що для досягнення ПРН застосовують різноманітні методи. Наприклад, під час викладання методології та методики написання дисертації з філології використовують презентації результатів власних наукових розвідок, круглий стіл, «мозковий шторм», дебати, дискусію, колоквиум, підготовку конструктивних анотацій, моделювання захисту дисертації; у процесі вивчення інформаційно-комунікаційних технологій у науковій діяльності особливої ваги набувають індивідуальні проекти, наочні та ситуаційно-пошукові методи. На заняттях із проєктного менеджменту застосовують обговорення практичних ситуацій, метод акваріуму; під час вивчення академічного письма і риторики іншомовного спілкування цілком логічними є комунікативно орієнтовані методи, що розвивають іншомовну компетентність аспірантів. Під час зустрічі з ЕГ викладачі повідомили, що використовують різноманітні методи, як-от: проєктний метод, метод презентацій, дебати, громадські слухання (Світлана Кійко), лінгвогеографічний метод, методика хмарних технологій, інтерактивні методи (Наталія Руснак), стратиграфічні й етимологічні методи (Ярослав Редька). У зв'язку з воєнним станом викладачі ефективно застосовують методики дистанційного навчання, використовуючи насамперед «Мудл» та інші мережеві сервіси: геоінформаційну систему, програму синтезу парадигм Morphu, а також Classtime, Mentimeter, мобільні додатки для закріплення граматики іноземної мови. Застосовувані методи, прийоми та технології відповідають студентоцентрованості та сприяють активному залученню аспірантів до освітнього процесу. На ОНП «Філологія» враховують принципи академічної свободи, зокрема викладачі мають право вільно обирати методи й форми навчання та викладання, а здобувачі, що підтверджено під час зустрічі з ЕГ, безперешкодно обирають теми дисертацій або пропонують власну тематику досліджень. Результати опитувань (<https://t.ly/cK57>) засвідчують, що аспіранти задоволені навчанням на ОНП (100%) і високо оцінюють рівень викладання обов'язкових і вибіркових ОК (95,2%).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Усі учасники освітнього процесу своєчасно отримують зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Такі відомості подані в робочих програмах і силабусах навчальних дисциплін, розміщених на сайті факультету (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325). Під час акредитаційної експертизи аспіранти підтвердили, що ознайомлюються із робочими програмами й силабусами на сайті факультету, окрім того, на першому занятті з дисципліни викладачі докладно інформують про види діяльності,

форми контролю та критерії оцінювання. Проаналізувавши обидва типи документів (робочі програми й силабуси), ЕГ зауважує, що між ними немає принципової різниці, напр., РП ОК «Асистентська практика» (<https://t.ly/8DXS>), на відміну від силабусу (<https://t.ly/SoSP>), містить сторінку з інформацією про розробників та затвердження; у дидактичній карті силабусу ОК «Проектний менеджмент» не вказано кількості годин для здобувачів заочної форми навчання, однак така інформація наявна в робочій програмі (<https://t.ly/mmBi>); у робочій програмі ОК «Філософія та методологія науки» (розділ 3) (<https://t.ly/iOEa>) також не вказано розподілу годин за темами для здобувачів заочної форми навчання, натомість у силабусі зазначено тільки загальну кількість годин (<https://t.ly/ktFw>) тощо. «Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому нац. університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/yJOT>) містить тільки визначення терміна «робоча програма навчальної дисципліни», ніде не згадуючи силабус. Однозначної відповіді на це запитання ЕГ не отримала під час зустрічей. Адже гарантка ОНП «Філологія» Наталія Руснак запевнила, що робоча навчальна програма й силабус – це вимога ЗВО. Відповідно, робоча програма ширша за силабус, адже вона містить критерії оцінювання та розподіл балів. Натомість начальник навчального відділу Ярослав Гарабазів повідомив, що робоча програма стосується обов'язкових дисциплін, а силабус вибіркових; у силабусі вказують коротку інформацію для здобувачів, зокрема форму контролю, розподіл балів, перелік компетентностей. Керівник центру якості вищої освіти та організації освітнього процесу Марія Іванчук зазначила, що у ЗВО розробляли методичні рекомендації для силабусів, але в червні це питання буде переглянуто, бо викладачі переповнюють силабуси зайвою інформацією. Окрім того, від першого проректора Василя Балуха ЕГ дізналася, що в університеті немає вимоги створювати обидва документи, а викладач має право обрати або робочу програму, або силабус. Робоча програма дисципліни та інша потрібна аспірантам інформація розміщена в системі «Мудл», що під час зустрічі з ЕГ продемонструвала Світлана Кійко. Експертна група пропонує ЗВО переглянути структуру силабусів і робочих програм навчальних дисциплін, чітко визначивши наповнення та призначення кожного з них, або залишити один документ, який міститиме актуальну та зрозумілу інформацію для здобувачів і денної, і заочної форм навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЕГ переконалася, що на ОНП «Філологія» відбувається поєднання навчання і досліджень. Аспіранти слухають обов'язкові ОК, як-от, «Філософія та методологія науки», «Проектний менеджмент», «Методологія та методика написання дисертацій з філології», завдання яких передбачають виконання наукових завдань і проєктів із застосуванням дослідницьких методів. На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що беруть участь у наукових конференціях, де мають змогу апробувати результати дисертацій. Окрім того, аспіранти публікують статті у наукових виданнях університету: «Питання літературознавства» (Катерина Калинич – <http://pytlit.chnu.edu.ua/article/view/271772/267433>; <http://pytlit.chnu.edu.ua/article/view/271937/267581>); «Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія» (Євгенія Рубана – <https://mel.chnu.edu.ua/upload/c565094f4cab883e87177f5b85653235.pdf>) та ін. Поєднання навчання і дослідження підтверджують спільні публікації наукових керівників і аспірантів, напр., проф. Світлана Кійко у співавторстві з асп. Євгенією Рубаною опублікувала німецькомовну статтю у виданні «Scientific Journal of Polonia University» (<http://pnar.ap.edu.pl/index.php/pnar/article/view/1000/948>). Під час зустрічі з академічним персоналом Ольга Рупташ повідомила, що на семінарських заняттях із ОК «Філософія та методологія науки» відбуваються презентації доповідей, які безпосередньо пов'язані з дисертацією (аспірант представляє філософську чи методологічну проблему). Це дає можливість почути думки аспірантів інших спеціальностей щодо певного питання та формує міждисциплінарне спілкування, напр., для розвитку цифрової гуманітаристики. Окрім того, така комунікація важлива для здобувачів, що пишуть дисертації з термінознавства та перекладознавства. Аспірантки також зазначили, що під час освітнього процесу поєднують навчання і дослідження. Потужну залученість здобувачів до різноманітних наукових заходів (конференцій, тематичних вебінарів, круглих столів, акцій) підтвердили голова ради молодих вчених філологічного факультету Альона Тичініна та голова ради молодих вчених факультету іноземних мов Ольга Бешлей.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

П. 3.1 «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/2TGg>) засвідчує, що в ЗВО відбувається щорічне або за необхідності оновлення робочих програм. На ОНП «Філологія» авторами обов'язкових і вибіркових ОК є НПП, які поєднують освітню і наукову діяльність, тож оновлення змісту ОК відбувається на підставі актуальних трендів розвитку спеціальності, власних напрацювань викладачів та результатів їхньої академічної мобільності. Під час зустрічі Світла Кійко зазначила, що оновлення РП відбуваються на підставі відгуків аспірантів, стейкхолдерів і закордонних колег відповідно до процедури. Алла Антофійчук повідомила, що, урахувавши дисертацію здобувачки, в ОК «Мовна особистість як суб'єкт комунікації» змінила тему, що стосувалася дискурсу художнього тексту. Ярослав Редьква завдяки співпраці з П. Джорданом оновив ОК «Теоретико-методологічні аспекти дослідження онімів», додавши тему «Етнічна та онімна різноманітність Північної та Південної Буковини. Топоніміка меншин». Наталія Руснак зазначила, що в ОК «Мова й людина: антропоцентричні парадигми сучасних лінгвістичних досліджень» змінила тему про інтертекстуальність на категорійний підхід до вивчення тексту. Зважаючи на тематику дисертацій аспірантів, Надія Єсипенко в дисципліні «Когнітивна лінгвістика і лінгвоконцептологія» оновила змістове наповнення теми «Концепт у дискурсі», зосередивши увагу на медіаконцептах. Ірина Осовська, як рецензент скопусного видання, внесла в ОК «Методологія та методика написання дисертацій з філології» тему «Робота здобувача з наукометричними базами Scopus, WoS».

Ґрунтовний аналіз силабусів і робочих програм дисциплін (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325) засвідчує подекуди формальне оновлення. Напр., РП ОК «Методологія та методика написання дисертацій з філології» містить теми, що вивчають написання кандидатської дисертації з філології (<https://t.ly/5Flj>), що не актуально для сучасного аспіранта. У РП ОК «Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування» (<https://t.ly/rgrpe>) найновіше джерело в списку літератури датовано 2016 роком. РП ОК «Історія та теорія філологічних вчень» містить як російськомовні джерела українських авторів (Домброван Т. І. Язык в контексте синергетики. Одеса, 2013; Кухаренко В. А. Интерпретация текста. Одеса, 2002; Левицкий В. В. Семасиология. Винница, 2012; Пихтовникова Л. С. Лингвосинергетика: основы и очерк направлений. Харьков, 2012; Селиванова Е. А. Когнитивная ономазиология. К., 2000), так і московські видання (Комарова З. И. Методология, метод, методика и технология научных исследований в лингвистике. Москва, 2013). Окрім того, РП містить тему «Літературні роди і жанри», яка, на думку ЕГ, не відповідає третьому рівню вищої освіти. Російськомовні джерела засвідчено й у РП вибіркового ОК, напр., «Парадигма сучасної філологічної науки: прагмалінгвістика і дискурсологія» (<https://t.ly/JuqG>), «Міжкультурна комунікація та лінгвосинергетика» (<https://t.ly/-jcw>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО розроблена «Стратегія інтернаціоналізації Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<http://interof.chnu.edu.ua/res/interof/Strategy.pdf>), яка передбачає розвиток, розширення та зміцнення міжнародних зв'язків і авторитету ЧНУ у світовому співтоваристві, подальше підвищення конкурентоспроможності університету на міжнародній арені в найближчі роки. Документ регулює міжнародну академічну мобільність студентів, викладачів та адміністрації ЗВО й визначає пріоритетні регіони для такої співпраці. У межах академічної мобільності викладачі, що працюють на ОНП, пройшли закордонне стажування (див. п. 6.5 звіту експертної групи). Спілкування з аспірантами й аналіз документів, розміщених на сайті факультету в розділі «Мобільність та стажування аспірантів» (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325), засвідчує, що здобувачі, які навчаються на ОНП «Філологія», брали активну участь у програмах міжнародної мобільності. Надія Бабух і Марина Федорюк були стипендіатками програми PROM 2019 і перебували в Університеті гуманітарних та природничих наук ім. Яна Длугоша в Ченстохові, де збирали матеріали для дисертації (<https://drive.google.com/file/d/1pvRZeAMfQjc7LlcZCoCyk5-6QpgicAr/view>; <https://drive.google.com/file/d/1AWv-vziXNZ14sMXwAhNaSoLu3OWHoRfY/view>); Євгенія Рубана пройшла науково-педагогічне стажування в Аугсбурзькому університеті, під час якого розробляла Німецько-український словник у галузі архітектури та будівництва (<https://drive.google.com/file/d/1ZVTdQa-q1XTf89HBVsFpsbfGr4wfn2zA/view>); у межах програми PROM 2019 на короткостроковому стажуванні в Польщі перебували Андрій Редьква, Світлана Протасова та Тетяна Міхеєва. Ознайомлення із сучасними досягненнями науки відбувається через гостьові лекції, які читають закордонні професори: Генрик Дуда з Люблінського католицького університету імені Яна-Павла II, Тіло Вебер з Технічного університету м. Ліберець та ін. Робочі програми дисциплін ОНП «Філологія» передбачають ознайомлення здобувачів із сучасними здобутками світової науки.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Різноманітні методи навчання і викладання, які сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. 2. Поєднання освітнього й дослідницького компонентів та виразна інтернаціоналізація діяльності ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Відсутність чіткої різниці між силабусом і робочою програмою навчальної дисципліни. Тому рекомендуємо до початку навчального року переглянути структуру силабусів і робочих програм навчальних дисциплін, чітко визначивши наповнення та призначення кожного з них, або залишити один документ, який міститиме актуальну та зрозумілу інформацію для студентів і денної, і заочної форм навчання. 2. Наявність у силабусах і робочих програмах навчальних дисциплін тем, які не відповідають третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти, та зрідка російськомовної літератури. Рекомендуємо викладачам, які працюють на ОНП, до початку навчального року переглянути змістове наповнення робочих програм навчальних дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

За результатами аналізу критерію 4, ЕГ зазначає, що ОП повністю відповідає підкритерію 1, адже форми та методи навчання і викладання цілком сприяють досягненню заявлених в ОНП цілей та програмних результатів навчання, урахувавши вимоги студентоцентризму та принципи академічної свободи; частково відповідає підкритерію 2, адже, хоч і всі учасники освітнього процесу своєчасно отримують зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту, ПРН, критеріїв оцінювання, нез'ясованим залишається питання щодо структури та змістового наповнення силабусу та робочої програми дисципліни; повністю відповідає підкритерію 3, оскільки під час реалізації ОНП відбувається поєднання навчання і наукової діяльності аспірантів через залучення їх до наукових заходів та стажувань; частково відповідає підкритерію 4, бо, незважаючи на те, що здебільшого викладачі оновлюють зміст ОК на основі власного досвіду, наукових стажувань і рекомендацій зацікавлених сторін, у деяких робочих програмах наявні неактуальні теми та російськомовні джерела в списку рекомендованої літератури; повністю відповідає підкритерію 5, адже ЗВО загалом і ОП зокрема мають потужний інтернаціоналізаційний вектор, що передбачає ознайомлення учасників освітнього процесу з ключовими віяннями закордонної науки. Визначені недоліки ЕГ вважає несуттєвими, бо вони не впливають на високий рівень реалізації ОП, й оцінює Критерій 4 як такий, що відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Організацію і проведення контролю та оцінювання результатів навчання описано в «Положенні про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів у Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>). Проаналізувавши форми та методи оцінювання, подані в таблиці 3, ЕГ підтверджує їхню чіткість, зрозумілість і валідність. Позитивно, що в окремих дисциплінах форми контролю увиразнюють поєднання освітнього й наукового складника, напр., написання наукової статті / реферату / тез доповіді, виступ на конференції за тематикою дисертації, презентація та захист проекту. Підсумковий контроль відбувається або у формі заліку, або екзамену, що цілком дає можливість оцінити результати здобувачів. Відповідно до звіту самооцінювання, форми контролю та критерії оцінювання подано в силабусах навчальних дисциплін (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325). Проаналізувавши ці документи, ЕГ підтверджує наявність критеріїв оцінювання, описаних різною мірою, однак зауважує, що в силабусі навчальної дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в науковій діяльності філолога» вміщено лише шкалу підсумкового оцінювання. Окрім того, у деяких силабусах не повністю подано інформацію, що стосується заочної форми навчання (див., напр., дидактичну карту в силабусі з «Методології та методики написання дисертацій з філології», «Історії та теорії філологічних вчень»). Силабус «Асистентської практики» (<https://t.ly/SoSP>) передбачає бали за науково-дослідну діяльність аспіранта, якої немає і відповідно її не оцінено у звітах про проходження практики. Атестація здобувачів 1 року навчання відбувається за освітнім і науковим складником, що відображено в індивідуальних планах аспірантів і що підтвердила завідувач аспірантури Інна Лопашук під час зустрічі з ЕГ. Атестація аспірантів 2–3 року навчання відбувається суто за науковим складником, що передбачає публікацію статей та апробацію результатів наукових досліджень. Надані на запит ЕГ індивідуальні плани засвідчують, що здобувачі успішно проходять щорічну атестацію.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти немає. Згідно з ОНП та «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філології в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1AsXIHgeWnSlzd_e_usIP7kNQ_quZJVVa/view) підсумкова атестація відбувається у формі публічного захисту дисертаційної роботи, умова допуску до якого – успішне виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. Така форма атестації відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, у п. 2 якого зазначено, що атестація здобувача ступеня доктора філософії – це «встановлення разовою спеціалізованою вченою радою у результаті успішного виконання здобувачем ступеня доктора філософії освітньо-наукової програми та публічного захисту ним дисертації відповідності результатів його наукової роботи вимогам освітньо-наукової програми».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження

результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів регулює «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів у Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>) та розділ 5 «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/YCA4>). Порядок оскарження результатів оцінювання описано в «Положенні про апеляцію та результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету» (<https://drive.google.com/file/d/16FPnHmJXhd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>). Принципи політики врегулювання конфліктних ситуацій, систему запобігання конфліктам та основні способи розв'язання їх узагальнено в «Положенні про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1ummmJlYeGbcMCAb9ItGonH1sLOK2e6jVk/view>). Проаналізувавши ці документи, ЕГ констатує, що в них не прописано чіткої процедури врегулювання конфлікту інтересів, що стосується контрольних заходів. Під час зустрічі з ЕГ аспіранти запевнили, що випадків оскарження результатів не було, та продемонстрували повну обізнаність із процедурою оскарження та роботою апеляційної комісії. Повторне проходження контрольних заходів регулює розділ 6 «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/YCA4>). Під час зустрічі з ЕГ і викладачі, і здобувачі зазначили, що випадків потворного проходження контрольних заходів не було, що підтверджує високий рівень знань аспірантів, які навчаються на ОНП. Усі згадані положення опубліковано на сайті університету, що удоступнює їх для учасників освітнього процесу.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО розроблено й удоступнено для всіх учасників освітнього процесу «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/FY4mK>) та низку документів, що визначають засади академічної доброчесності – «Етичний кодекс ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/dMxr>), «Положення про виявлення та запобігання академічному плагиату в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/HNw>), «Положення про процедуру впровадження антиплагіатної системи в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/E7ifZ>), «Правила академічної доброчесності у ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (https://t.ly/ojw_). Створено комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту (<https://t.ly/o8DQB>), яка уповноважена формувати культуру академічної доброчесності. ЗВО популяризує академічну доброчесність через систему заходів (<https://t.ly/P1Y4>, <http://philology.chnu.edu.ua/?p=12069>), про які, як з'ясувала ЕГ, відомо аспірантам. У програмі ОК «Методологія та методика написання дисертацій з філології» передбачено тему «Академічна доброчесність у науковій роботі», а силабус містить політику курсу та норми академічної етики. Під час зустрічі аспіранти зазначили, що відвідували вебінар з академічної доброчесності, а наукові керівники часто наголошують на потребі дотримуватися доброчесних принципів. Щоб запобігти проявам академічної недоброчесності, ЗВО використовує сервіс Unicheck, який умонтовано в систему «Мудл», що дає змогу перевіряти всі письмові роботи здобувачів. На запит ЕГ надано звіти про перевірку дисертацій Ольги Настенко, Діани Льохарт і Людмили Ніжнік, які засвідчують високу оригінальність текстів і відсутність порушень академічної доброчесності. Альона Тичініна запевнила, що всі статті аспірантів, подані до збірників матеріалів конференцій та фахових видань університету, перевіряють на плагиат. Світлана Кійко зазначила, що з аспірантами відбуваються постійні зустрічі щодо академічної доброчесності, де їм роз'яснюють процеси, пояснюють принципи роботи Unicheck. Голова студпарламенту Андрій Капаци та голова комісії Вченої ради з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Ірина Осовська запевнили, що з нового навчального року всі здобувачі університету будуть власноруч підписувати «Декларацію академічної доброчесності», яка передбачає відповідальність студентів за порушення «Етичного кодексу». ЕГ підтверджує, що в університеті наявна нульова толерантність до будь-яких проявів академічної недоброчесності. Однак ЗВО потрібно ретельніше оновлювати нормативно-правову базу, адже в «Етичному кодексі ЧНУ», затвердженому 26.12.2019 р., не враховано абзаців 10, 11 ст. 42 ЗУ «Про освіту», унесених Законом № 463-IX від 16.01.2020, та вміщено покликання на ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права», що втратив чинність 01.01.2023. Як повідомили під час зустрічі з ЕГ, від викладачів була пропозиція переглянути документи з доброчесності, ЗВО їх враховуватиме.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Чіткі та зрозумілі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, нульова толерантність до академічної недоброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Нечітке та різномірне відображення в робочих програмах і силабусах форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти, зокрема заочної форми навчання. Тому рекомендуємо до початку навчального року переглянути наповнення робочих програм навчальних дисциплін, чітко відобразивши в них форми та критерії оцінювання здобувачів, зокрема заочної форми навчання. 2. Нерегулярне оновлення нормативно-правової бази з питань академічної доброчесності. Рекомендація: до початку навчального року оновити «Етичний кодекс ЧНУ ім. Ю. Федьковича», урахувавши абзаци 10, 11 ст. 42 ЗУ «Про освіту» та вилучивши покликання на нечинні нормативно-правові акти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Акредитаційна експертиза засвідчила, що ОП загалом відповідає підкритерію 1, адже форми контрольних заходів і критерії оцінювання знань здобувачів дають змогу встановити досягнення ПРН, однак у деяких робочих програмах цей аспект відображено не повною мірою, зокрема для здобувачів заочної форми навчання; повністю відповідає підкритерію 2, оскільки за відсутності стандарту зі спеціальності 035 «Філологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти форма атестації здобувачів суголосна з «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44; загалом відповідає підкритерію 3, оскільки, незважаючи на чітку процедуру проведення контрольних заходів та їх повторного проходження, не описано алгоритму врегулювання конфлікту інтересів під час оцінювання здобувачів; загалом відповідає підкритерію 4, адже в ЗВО наявні чіткі та зрозумілі стандарти дотримання академічної доброчесності, нульова толерантність до її порушення, розроблено «Декларацію академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти», проте потребують оновлення окремі статті «Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». Ураховуючи викладене вище, ЕГ оцінює критерій 5 як такий, що відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, повною мірою забезпечує досягнення цілей і програмних результатів навчання. ЕГ підтверджує це на основі аналізу таблиці 2 звіту про самооцінювання та спілкування із завідувачами кафедр. Обов'язкові компоненти ОП забезпечує 6 викладачів, із-поміж яких 50% – доктори наук і 50% – кандидати наук. Посаду професора обіймають 33,3%, доцента – 50%, асистента – 16,7% (Ігор Кузьмук). Здебільшого основним місцем роботи НПП є факультет іноземних мов, однак окремі дисципліни викладають фахівці з філологічного й економічного факультетів, факультету математики та інформатики. Дисципліни вибіркового циклу зазвичай забезпечують НПП філологічного факультету та факультету іноземних мов. Майже всі викладачі мають монографії та статті англійською мовою (Світлана Кійко – також німецькою), опубліковані в українських та закордонних виданнях (Берлін, Люблін, Рига, Трнава, Крайова, Вільнюс, Тарту, Седльце та ін.), зокрема тих, що внесені до наукометричних баз Scopus і WoS. Окрім того, сертифікати на рівень володіння іноземною мовою отримали Світлана Кійко (німецька – рівень C2), Альона Тичиніна (англійська – рівень B2), Ярослав Редька (польська – рівень C1), Світлана Шабат-Савка й Іванна Струк (польська – рівень B2), що засвідчують документальні докази, надані на запит ЕГ. Академічну кваліфікацію НПП підтверджують документи про вищу освіту, дипломи доктора та кандидата наук, атестати професора й доцента.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів регламентує «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1O2jW8CBcpK3zoug8pJ3mM-PELQz23Oey/view>). У п. 1 документа зазначено, що «конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів». У Положенні чітко прописано процедуру конкурсного відбору, зокрема зазначено, що якщо претендент не працював в університеті, то, щоб оцінити рівень професійної кваліфікації, кафедра може запропонувати йому прочитати пробні лекції, провести практичні заняття (п. 6). У додатку 1 до Положення вказано

вимоги до претендента на посаду завідувача кафедри, професора, доцента й асистента, зокрема йдеться про науковий ступінь і стаж науково-педагогічної роботи. Однак Положення не містить переліку документів, які повинен подати претендент на вакантну посаду. Інформація про вакантні посади також розміщена на сайті університету в рубриці «Вакансії», однак тут зазначено перелік документів, які повинен подати претендент, як-от: заява на участь в конкурсі, копії дипломів про освіту та науковий ступінь, копії атестатів про присвоєння вченого звання або посвідчення про присвоєння почесного звання, копія трудової книжки, список наукових і навчально-методичних праць за 2020-2022 роки, інформація про досягнення в професійній діяльності за останні 5 років, визначених у пункті 38 «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (<https://www.chnu.edu.ua/navchannia/bezperervna-osvita/vakansii/>). Проте з поданого переліку документів не можна повною мірою оцінити мовних компетентностей претендентів, зокрема визначити їхній рівень володіння українською мовою (п. 2 ст. 9 ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної» зобов'язує претендентів на посади НПП володіти державною мовою, рівень володіння якою засвідчує документ про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державний сертифікат про рівень володіння державною мовою, який видає Національна комісія зі стандартів державної мови (п. 3 ст. 10). Експертна група засвідчує, що викладачі розуміють процедуру та правила конкурсного відбору і знають, які документи потрібно подати для участі в конкурсі (диплом про вищу освіту, список наукових публікацій, відповідність п. 38 Ліцензійних умов тощо). Окрім того, конкурсна комісія бере до уваги сертифікати про володіння іноземною мовою. Під час спілкування з академічним персоналом ЕГ переконалася, що розподіл навчального навантаження між викладачами відбувається логічно і прозоро з урахуванням їхнього досвіду та професіоналізму. Це підтвердили Ірина Осовська й Альона Матійчак.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЕГ підтверджує, що університет залучає роботодавців до освітнього процесу. Наприкінці грудня 2022 р. створено Раду стейкхолдерів, мета якої – сприяти «розвитку освітніх програм для якісної підготовки фахівців відповідно до умов динамічного ринку праці та підвищення конкурентоспроможності університету» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/pry-universyteti/rada-steikholderiv/>). На рівні ОНП «Філологія» проведено опитування, участь у якому взяло 20 потенційних роботодавців із наукових та освітніх закладів України та Польщі, а також редакції газети «Молодий буковинець» (<https://t.ly/MwdS>). До рецензування ОНП залучено Павла Гриценка, доктора філологічних наук, професора, директора Інституту української мови НАНУ; Оксану Карпенко, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова; Антоніну Аністратенко, доктора філологічних наук, професора кафедри суспільних наук та українознавства Буковинського державного медичного університету, які в перспективі можуть стати роботодавцями для випускників ОНП «Філологія». Під час зустрічі з ЕГ залученість до організації та реалізації освітнього процесу, участі в спільних проєктах, вебінарах, гостьових лекціях підтвердили Марія Іваницька, доктор філологічних наук, професор кафедри германської філології та перекладу Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Мирослава Вовк, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу змісту і технологій педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України; Віктор Дребет, доктор філологічних наук, професор кафедри німецької філології та методики викладання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка; Антоніна Аністратенко, доктор філологічних наук, професор кафедри суспільних наук та українознавства ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет»; Святослав Вербич, провідний науковий співробітник відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України. За словами Антоніни Аністратенко, аспіранти друкують свої статті в журналі «Актуальні питання суспільних наук та історії медицини» Буковинського державного медичного університету. Уляна Кемінь і Надія Бабух певний час викладали українську мову та літературу, історію української культури в цьому закладі.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

НПП, які викладають обов'язкові й вибіркові дисципліни на ОНП, самі є професіоналами й експертами в галузі науки (Світлана Кійко – германістика, Ярослав Редька – ономастика, Наталія Руснак – діалектологія та етнолінгвістика, Світлана Шабат-Савка – функційний синтаксис та ін.), що підтвердили аспіранти під час зустрічі з ЕГ. Окрім того, Ігор Кузьмук має практичний досвід менеджера Центру економічного зростання Великокучурівської ОТГ Чернівецького району (<https://velikokuchurivska.gromada.org.ua/kontakti-1545691777/>) та технічного експерта проєкту «Покращення транспортної інфраструктури прикордонних територій Чернівці – Сучава (Шепіт – Ізворареле Сучевей)» (<https://www.facebook.com/bcdr.cv.ua>), а Ольга Рупташ – наукового консультанта ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики» (2019–2021 рр.). Філологічні кафедри ЧНУ налагодили потужну співпрацю з українськими та закордонними партнерами. Аспіранти повідомили про зустрічі з гостьовими лекторами та зацікавленими особами, які відбуваються в позанавчальний час, а також участь в аудиторних заняттях Каті Бруннер, Юліана Шорра, Сари Сосінські. Під час зустрічі з роботодавцями залученість до гостьових лекцій підтвердила Марія Іваницька, Мирослава Вовк (спілкувалися про українознавчі студії), Віктор Дребет (лекція про синергетику як міждисциплінарну галузь), Антоніна Аністратенко (лекція про сучасну літературу Буковини та творчість Василя Кожелянка). ЕГ з'ясувала, що до аудиторних занять (очні й дистанційні гостьові лекції) різною мірою залучені носії німецької мови Каті Бруннер, Тіло Вебер, Сара Сосінські, Штефан Вальтер, Інго Шенлебер, Матіас Крумпгольц та ін., лекцію англійською мовою прочитав Г. Дуда, професор Люблінського католицького університету імені Івана Павла II. Це позитивно впливає на формування іншомовної компетентності аспірантів. Під

час відкритої зустрічі Гелена Красовська (Інститут славістики Польської академії наук) зазначила, що викладачі з Польщі читали лекції для аспірантів ЧНУ.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО розроблено «Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdjKInQeK6/view), у якому визначено основні види підвищення кваліфікації НПП (навчання за програмою підвищення кваліфікації, стажування – п. 3.1, 3.2) та окремі види діяльності науково-педагогічних працівників, які можуть бути визнані як підвищення кваліфікації, зокрема: участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, інформальна освіта (самоосвіта), здобуття наукового ступеня, рівня вищої освіти, участь у роботі структур МОН України та Національного агентства (п. 3.3). Документ чітко регулює процедуру підвищення кваліфікації, її визнання та фінансування. На основі аналізу таблиці 2 ЕГ підтверджує, що всі НПП, які викладають дисципліни обов'язкового циклу на ОНП «Філологія», пройшли підвищення кваліфікації за кордоном: Світлана Кійко – Берлін, Ірина Осовська – Клагенфурт, Ігор Кузьмук – Варшава, Володимир Лучко й Ольга Рупташ – Сучава, Альона Матійчак – Ясси, Престон. Підвищення кваліфікації тісно пов'язане з тематикою дисциплін, напр., Ольга Рупташ, яка викладає «Філософію та методологію науки», пройшла стажування за програмою «Innovative Methods of teaching Social Sciences and Humanities»; Альона Матійчак, яка читає «Академічне письмо та риторику іншомовного спілкування», підвищила кваліфікацію за темою «Методика викладання англійської мови як іноземної в університетах Європи» тощо. Це засвідчує, що система професійного розвитку викладачів відповідає їхнім потребам та інтересам і позитивно впливає на якість викладання. НПП мають змогу підвищувати кваліфікацію (проходити стажування) на базі ЧНУ. Напр., у Лінгвістичному центрі можна поліпшити іншомовну компетентність з англійської, німецької, французької, італійської, іспанської, польської та румунської мов (<http://www.natural.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07lc>; https://www.chnu.edu.ua/media/cc2bq2sy/zvit-lts-chnu_2022.pdf), а на базі бібліотеки пройти тренінг щодо роботи з електронними ресурсами й науковими джерелами інформації, особливостей використання засобів сучасної наукової комунікації (<http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07services/03sem>) тощо. Окремі семінари проводить науково-дослідна частина. ЕГ зазначає, що всі заходи з підвищення кваліфікації, що відбуваються на базі ЧНУ, варто об'єднати в один процес, створивши своєрідний центр підвищення кваліфікації НПП Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Це дасть змогу викладачам підвищувати кваліфікацію на базі свого ЗВО й ділитися досвідом із колегами.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В університеті розроблено «Положення про рейтинг викладачів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/t3vjkhgu/polozhennia-pro-reitynh-vykladachiv.pdf>) і «Положення про рейтинг кафедр Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/oern343m/polozhennia-pro-reitynh-kafedr.pdf>), де з-поміж цілей рейтингування вказано формування мотивації та стимулювання роботи викладачів і кафедр відповідно (п. 1.3) і зазначено, що рейтинги – це основа для морального стимулювання та матеріального заохочення НПП (преміювання, встановлення надбавок, представлення до присвоєння почесних звань тощо) (п. 4.4). Окрім того, у додатку 5 до «Колективного договору Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2022–2025 роки» (<https://www.chnu.edu.ua/media/ixsif41c/kolektyvnyy-dohovir-2022-2025.pdf>) описано порядок преміювання працівників університету. Поспілкувавшись із НПП та проаналізувавши рейтинг (<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1oWq2iClqvsHWfjtKOnBRziYVvk5jbcehX/edit#gid=808437036>), ЕГ підтверджує дієвість цієї процедури. До двадцятки найкращих професорів увійшли НПП, які працюють на ОНП «Філологія» – Світлана Шабат-Савка, Володимир Антофійчук, Надія Єсипенко. Під час зустрічі з ЕГ перший проректор ЧНУ Василь Балух запевнив, що ЗВО приділяє значну увагу стимулюванню викладачів. За 2022 рік на преміювання НПП витрачено 13 млн грн, а за I квартал 2023 р. – 3,5 млн грн. Преміювання відбувається відповідно до рейтингів кафедр, які містять науково-дослідну роботу, освітню діяльність і гуманітарно-виховний складник. 2022 року катедри були розподілені на три групи: перша отримала певну суму грошей, друга – на 50% менше, а третя не отримала нічого (саме це повинне стимулювати колективи мати ліпший рейтинг). За останні три роки було визначено 150 найкращих викладачів університету, які впродовж лютого – серпня отримували 20% від посадового окладу. Декан факультету іноземних мов Ірина Осовська підтвердила, що саме фінансове стимулювання почасти дає можливість зберегти викладачів, які знають іноземні мови й затребувані на європейському ринку праці. Окрім того, один із чернівецьких бізнесменів оплатив стипендію у криптовалюті найкращому кандидату наук із кожного факультету.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Потужний склад науково-педагогічних працівників, залучених до реалізації освітньої програми. 2. Висока залученість роботодавців, експертів та професіоналів-практиків, зокрема й закордонних, до освітнього процесу та проведення аудиторних занять. 3. Дієва система рейтингування викладачів і кафедр, що дає змогу морально стимулювати та матеріально заохочувати науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Нечітко задокументовані вимоги щодо мовних компетентностей кандидатів на посади науково-педагогічних працівників. Рекомендуємо: до початку конкурсу уточнити вимоги до кандидатів на посади науково-педагогічних працівників щодо обов'язкового володіння українською мовою, що передбачає п. 1.14 та п. 2 ст. 9 ЗУ «Про забезпечення функціонування української мови як державної». 2. Відсутність єдиного центру підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на базі Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. Тому рекомендуємо до початку навчального року провести семінар, на якому обговорити потребу створення центру підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на базі Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ констатує: академічна та професійна кваліфікація викладачів сприяє досягненню визначених в ОП цілей і ПРН, що повністю відповідає підкритерію 1; прозорі процедури конкурсного відбору забезпечують часткову відповідність за підкритерієм 2, адже нормативно-правова база ЗВО нечітко фіксує перелік документів, які повинен подати претендент на посаду, та вимоги до його мовних компетентностей; потужне залучення роботодавців, професіоналів-практиків, експертів, носіїв мови до організації та реалізації освітнього процесу potwierджує повну відповідність підкритеріям 3 і 4; сприяння з боку ЗВО професійному розвитку викладачів через реальні програми підвищення кваліфікації, однак відсутність виструнченої процедури пройти повноцінне стажування на базі власного університету, частково відповідає підкритерієві 5; потужна фінансова підтримка викладачів та її прозорість, зумовлена рейтингуванням НПП і кафедр, зумовлюють повну відповідність за підкритерієм 6. Зважаючи на несуттєвість зазначених недоліків, ЕГ оцінює критерій 6 як такий, що має рівень В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Відеоогляд матеріально-технічних ресурсів корпусів (6 та 19), використовуваних для реалізації цієї ОНП, дає змогу ЕГ констатувати наявність якісних умов та можливостей для досягнення визначених цілей та програмних результатів. Варто зазначити, що будівля університету є об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Для організації освітньої діяльності використовують достатній аудиторний фонд із мультимедійним та комп'ютерним обладнанням (наявні інтерактивні дошки, проектори, принтери та ін.). Для практичних занять, виконання проєктів та інших завдань використовують міжкафедральну кросмедійну лабораторію з необхідним програмним забезпеченням та новітнім обладнанням. У ЗВО функціює бібліотека, що містить електронний каталог, фахову та навчально-методичну літературу, що періодично поповнюються, інституційний репозитарій (<https://archer.chnu.edu.ua/>). Працівники бібліотеки інформують здобувачів та науково-педагогічних працівників стосовно доступу до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та здійснюють дистанційні послуги (пошук та добір інформаційних ресурсів та ін. <http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/o7services/99remserv>). В Університеті забезпечено безоплатний доступ до мережі Інтернет (<https://online.chnu.edu.ua/eduroam>). На території ЗВО є музеї, спорткомплекс та різноманітні центри для організації освіти та дозвілля (<https://www.chnu.edu.ua/universityt/studentske-zhyttia/tsentri-kultury-i-dozvillia/>), (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/naukova-ta-naukovo-tekhnichna-diialnist/naukovi-shkoly-ta-tsentry/naukovi-tsentry/>). Функціює Центр славистичних студій (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=877), що має на меті популяризувати та вивчати мову, історію та культуру країн центрально-східноєвропейського регіону. Здобувачі мають можливість проживати у гуртожитку зі зручностями. Для організації дистанційного навчання використовують цифрове середовище платформи Moodle, інформаційне наповнення якого було продемонстровано ЕГ (<https://moodle.chnu.edu.ua/>). Результати опитування здобувачів даної ОНП засвідчують їхню задоволеність матеріально-технічними ресурсами та обладнанням (https://docs.google.com/forms/d/16E_V2ShLBdgQzKsRtTIZfpfffO2knLLtnF2vxRRpZxc/edit#responses).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У ході онлайн-зустрічей зі стейкхолдерами даної ОНП ЕГ було з'ясовано, що університет забезпечує безоплатний доступ до матеріально-технічної бази та наявних інформаційних ресурсів. Це зокрема: бібліотечні фонди (абонемент, електронні джерела, репозитарій), реєстрація у наукометричних базах Scopus та Web of Science, перевірка академічних текстів на виявлення текстових запозичень за допомогою програми Unichek, інфраструктура для навчання здобувачів та викладацької діяльності НПП (навчальні лабораторії, методичні кабінети із комп'ютерним обладнанням та навчально-методичною літературою), заняття у спорткомплексі, психологічна допомога (консультації психолога). Для дистанційного навчання використовується платформа Moodle. На території ЗВО забезпечено вільний доступ до мережі Internet.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Політика ЗВО, що регулює це питання визначається «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://www.chnu.edu.ua/media/zpapoax/plozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu.pdf>), «Правилами внутрішнього трудового розпорядку» (<https://www.chnu.edu.ua/media/mm2ed1zj/pravyta-vtr.pdf>), «Правилами внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/pravyta-vnutrishnoho-rozporiadku-v-studentskykh-hurtozhnykh/>). Функціонує Служба охорони праці та радіаційної безпеки, проводиться консультативно-роз'яснювальна робота та інструктажі відповідальними особами стосовно норм та правил безпеки (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/zahalni-vidomosti/strukturni-pidrozdyly/sluzhba-okhorony-pratsi-ta-radiatsiinoi-bezpeky/>). ЕГ було продемонстровано, що навчальні корпуси відповідають нормам та правилам експлуатації, є наявними схеми евакуації, вогнегасники. У разі оголошення повітряної тривоги у навчальних корпусах, які використовуються для освітнього процесу, є облаштовані укриття (із запасами води та продуктів). Здобувачі та випускники у ході онлайн-зустрічей підтвердили, що у ЗВО створено комфортні умови для навчання, інфраструктура та матеріально-технічні ресурси сприяють задоволенню їх інтересів та потреб. Є можливість проживати у гуртожитках (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/zahalni-vidomosti/strukturni-pidrozdyly/studmistechko/>), функціонує бібліотека, спортивний комплекс та різноманітні центри для організації навчання, культурних заходів та дозвілля. Для здійснення безкоштовної психологічної підтримки та консультацій функціонує Соціально-психологічний центр (<https://www.chnu.edu.ua/kultura/humanitarna-diialnist/sotsialno-psykholohichni-tsentr/>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Консультативну та організаційну підтримку освітньої діяльності здійснюють: завідувач аспірантури, гарант ОНП, наукові керівники, НПП безпосередньо під час занять та працівники структурних підрозділів та відділів. Змістовна інформаційна підтримка відбувається за допомогою офіційного сайту ЗВО та сайту факультету філології – розміщено нормативні документи та інформацію про діяльність Університету, розклад занять, інформацію для вступників, висвітлено актуальні новини й особливості освітньої та наукової роботи. Інформацію стосовно участі в конференціях, конкурсах та наукових заходах здобувачі можуть отримати у працівників Науково-дослідної частини (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/07%20ndch), у Відділі міжнародних зв'язків (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/12%20interof) та інші. Для розвитку та реалізації молодого вченого та задоволення наукового інтересу функціонує Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених філологічного факультету (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=9378). Соціальну підтримку реалізує ректорат відповідно до чинного законодавства (<https://www.chnu.edu.ua/kultura/humanitarna-diialnist/sotsialne-zabezpechennia/>). Аспіранти мають можливість проживати в гуртожитку, отримувати академічні стипендії та брати участь у програмах академічної мобільності та стажуваннях. Під час зустрічей із ЕГ здобувачі освіти цієї ОНП зазначають, що отримують належну освітню, консультативну, організаційну та соціальну підтримку.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Умови та можливості доступності для навчання осіб з особливими освітніми потребами відображено за посиланням (<https://www.chnu.edu.ua/navchannia/posluhy-dlia-zdobutia-osvity/osnovne-pro-navchannia/umovy-dostupnosti-dlia-navchannia-osib-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy/>). Зокрема розроблено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у ЧНУ ім. Юрія Федьковича» та розміщено Технічний висновок про доступність навчальних корпусів та гуртожитків. У ході огляду матеріально-технічної бази та ресурсів ЕГ було продемонстровано наявність пандусів для в'їзду. Представники ЗВО повідомили,

що особи із особливими освітніми потребами наразі не навчаються. Проте за наявності таких здобувачів для них передбачена організація навчання на першому поверсі навчального корпусу, навчання за індивідуальним графіком та можливість використання дистанційних та онлайн джерел (електронні джерела бібліотеки, цифрове середовище Moodle та інші). У п. 7.2 «Правила прийому до аспірантури у 2023 році» (<https://www.chnu.edu.ua/media/hs3dynlu/pp-aspirantura-2023.pdf>) зазначено, що у разі подання документів на участь у вступних випробуваннях особами з особливими освітніми потребами університет забезпечує відповідні умови для проходження ними співбесід, фахових та вступних іспитів. Тож ЕГ констатує, що ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту усім категоріям здобувачів.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політику ЗВО, яка регламентує порядок та процедури вирішення конфліктних ситуацій (у тому числі пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією), визначають локальні акти: «Етичний кодекс Чернівецького національного університету» (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepIk98GPr9E8KznQ/view), «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасниками освітнього процесу» (<http://www.budarch.chnu.edu.ua/res//budarch/FABDPM/AcademicIntegrity/ChNU-Polozh.pdf>). Щодо запобігання, виявлення та протидії корупції в університеті затверджена Антикорупційна програма та працює уповноважена особа, до якої можна звернутися у разі виникнення вищезазначених ситуацій (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/zapobihannia-koruptsii/>). Здобувачі повідомили, що мають можливість звернутися за допомогою до своїх наукових керівників, викладачів та представників допоміжних підрозділів університету. У ході зустрічей зі стейкхолдерами було встановлено, що конфліктних ситуацій під час реалізації даної ОНП не виникало. Водночас ЕГ констатує деяку узагальненість «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасниками освітнього процесу», яке не визначає чіткої політики та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, зокрема щодо вирішення потенційних конфліктів між аспірантом та науковим керівником. Варто також упровадити періодичні анонімні опитування серед здобувачів та НПП стосовно виявлення та попередження корупції, булінгу, сексуальних домагань та дискримінації.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Потужна матеріально-технічна база та інформаційні ресурси (бібліотека, обладнання, цифрове середовище Moodle та інші), що забезпечують досягнення визначених цілей і ПРН. 2. Створення безпечного освітнього середовища за рахунок наявності облаштованих укриттів, що в реаліях сьогодення є безумовною необхідністю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність чіткого алгоритму щодо порядку вирішення конфлікту інтересів та опитувань щодо виявлення конфліктних ситуацій. Тому ЕГ рекомендує до початку нового навчального року розробити політику, яка буде містити чіткий алгоритм щодо порядку звернення, процедури реагування та вирішення конфліктних ситуацій і започаткувати періодичні анонімні опитування стосовно виявлення корупції, булінгу, сексуальних домагань та дискримінації у ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Якісна матеріально-технічна база ЗВО сприяє досягненню визначених цілей та ПРН за цією ОНП. Для здобувачів та працівників створено безпечне освітнє середовище та можливості для навчання осіб із особливими освітніми потребами, надано безоплатний доступ до інформаційних ресурсів та забезпечено різні види підтримки : освітня, інформаційна, соціальна та інші. Водночас потребує вдосконалення політика щодо чіткої процедури вирішення можливих конфліктів, включаючи питання взаємодії аспіранта та наукового керівника. Потрібно започаткувати анонімні опитування щодо виявлення корупції, булінгу, сексуальних домагань та дискримінації. Ураховуючи значний

рівень узгодженості за більшістю підкритеріїв та певну узгодженість за підкритерієм 6, ЕГ вважає, що освітня діяльність за Критерієм 7 загалом відповідають рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Забезпечення процедур дотримання якості освіти регулюється в університеті такими нормативними документами: «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича» (<https://cutt.ly/yJHpoBp>), «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<https://www.chnu.edu.ua/media/032exesg/polozhennia-szyavo.pdf>), «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aetyy>), які перебувають у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО. Згідно з перерахованими документами відбувається затвердження, перегляд й удосконалення ОНП, які відповідно до нормативної бази можуть ініціювати всі суб'єкти освітньої діяльності: здобувачі, гарант, члени робочої групи, професорсько-викладацький склад, менеджмент факультету чи університету. Крім того, процедура моніторингу ОНП може розпочатися за бажанням чільних роботодавців освітньо-наукової програми «Філологія» чи її представницького органу Ради стейкхолдерів ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Усі пропозиції надходять і узагальнюються Центром якості вищої освіти та організації освітнього процесу університету, що під час проведення фокус-групи з адміністративним персоналом підтвердила його керівниця М. Іванчук. За її свідченням, процедура перегляду тих чи інших якісних показників функціонування освітніх програм в університеті відбувається щорічно. Наступний перегляд заплановано на травень 2023 року. Зміни до останньої редакції ОНП, які відбулися 2021 року, інспіровані пропозиціями передовсім академічної спільноти, здобувачів і роботодавців і полягали в уведенні двох дисциплін до циклу обов'язкових ОК: «Історія та теорія філологічних вчень» (3 кредити / 90 годин, іспит) і «Методологія та методика написання дисертацій з філології» (4 кредити / 120 годин, іспит), розширенні переліку вибіркових курсів, збільшенні кількості загальних та фахових компетентностей і програмних результатів навчання. Зазначена модернізація ОНП повністю відповідала процедурним нормам її проходження та затвердження й була проведена відповідно до чинних нормативних документів ЗВО.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічей зі здобувачами освітньо-наукового ступеня, органами студентського самоврядування ЕГ мала змогу пересвідчитись в ефективності їх впливу на перегляд ОНП з метою її удосконалення. Нормативним і дієвим інструментом, який дає підстави здобувачам і органам студентського самоврядування бути повноцінними партнерами під час процедур забезпечення якості освіти, став передовсім документ, який регулює освітню діяльність ЗВО – «Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view), а також пункти «Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>). Ефективною платформою, яка має механізми впливу на розвиток й удосконалення ОНП, є Студентський парламент університету (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/studentske-zhyttia/studentskyi-parlament/>), представники якого беруть участь в обговореннях освітніх програм, про що запевнив ЕГ на зустрічі зі студентським самоврядуванням голова студпарламенту А. Капаци. Функцію молодіжного самоврядування в частині організації наукової діяльності має Рада молодих вчених (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/pov-iazani-pidrozdzily/rada-molodykh-vchenykh/>), діяльність котрої зорієнтована також на реалізацію як науково-просвітницьких заходів, так і власне координації окремих ініціатив, що спрямовані на підтримку молодих учених, відзначення їх здобутків, допомогу в пошуку партнерів, які б дозволили реалізовувати ідеї та задуми креативних дослідників. До складу її правління входять здобувачі ОНП: Цівінська Ю. та Калинич К. Разом з тим, висловлювати власну думку щодо проблемних питань ОНП мають не лише делеговані учасники об'єднань здобувачів, але й будь-який здобувач освітньої програми. З цією метою в університеті регулярно проводяться опитування шляхом анонімних анкетувань (https://docs.google.com/forms/d/16E_V2ShLBdgQzKsRtTIZfpffO2knLLtnF2vxRRpZxc/edit#responses), що дає можливість об'єктивно встановити проблемні питання програми й з'ясувати пропозиції щодо її удосконалення. Окрім того, гарант проводить організаційні зустрічі зі здобувачами, аби отримати відгуки та пропозиції щодо покращення навчального процесу й, що важливо, оперативного реагувати на них. Під час проведення фокус-групи з аспірантами Цівінська Ю., Рубан Є., Каратінцева К., Чайковська Н. підтвердили свою безпосередню залученість до удосконалення ОНП як через відповіді на питання відповідних анкет, так і безпосередню комунікацію з гарантом і висловлення своїх пропозицій. Усе це дає підстави вважати процедури модернізації ОНП прозорими, демократичними, такими, що відповідають принципам студентоцентризму і головне – означають здобувачів як повноцінних і повноправних партнерів у забезпеченні якості освіти.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ОНП тісно співпрацює з роботодавцями, які активно залучені до процесу періодичного перегляду освітньо-наукової програми та процедур забезпечення її якості. Думку роботодавців щодо підвищення якості надання освітніх послуг за аналізованою ОНП гарант, робоча група і центр якості вищої освіти та організації освітнього процесу дізнаються шляхом взаємодії з ними через: 1) опитування та анкетування (<http://surl.li/framd>); 2) участь роботодавців у науково-методичних семінарах (<http://surl.li/afwmt>), які дають можливість дізнатись думку працевлаштованих щодо ОНП; 3) їх участь у навчально-методичних вебінарах (<http://deutsch.chnu.edu.ua/?p=2808>); 4) спеціально організовані зустрічі зі стейкхолдерами, присвячені удосконаленню ОНП (<http://deutsch.chnu.edu.ua/?p=3730>, <http://deutsch.chnu.edu.ua/?p=2558>); 5) безпосередню участь у засіданнях кафедр, на яких обговорювалися ключові питання реалізації ОНП (ЕГ пересвідчилася у дотриманні цієї процедури через надані гарантом витяги протоколів засідань профільних кафедр). Роботодавці ОНП входять до Ради стейкхолдерів освітньо-наукової програми «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії спеціальності 035 «Філологія» (<https://drive.google.com/file/d/1QG9B3714aKHq6FZqWLseE7zaXF3vQOx8/view>), де співпрацюють сім ключових роботодавців ОНП. В університеті функціонує й Рада роботодавців ЧНУ, діяльність якої регулюється спеціально створеним «Положенням про Раду стейкхолдерів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1ZWMfblG5kQZjRoSAzCxjGyyIEWU1PCoG/view>). На зустрічі з ЕГ усі роботодавці підтвердили перманентну участь в оцінці та процедурах перегляду ОНП. Як безпосередні знавці ринку праці та його основних трендів роботодавці мають можливість висловлювати свої міркування й пропозиції щодо якісної фахової підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Перший випуск здобувачів ОНП «Філологія» відбувся 2020 року. Усі випускники (за винятком однієї) успішно працевлаштовані за фахом, причому не тільки в українських університетах та середніх закладах освіти, але й у закордонному ЗВО (Марина Федорук – викладач української та польської мов Інституту славістики Польської академії наук та «Студій Східної Європи» Варшавського університету), що підтверджує залученість передового світового досвіду в підготовці докторів філософії й відповідно затребуваність випускників і на європейських теренах. В університеті створено й активно функціонує асоціація випускників (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/pry-universitytet/asotsiatsiia-vypusknikiv/>), мета якої – створити цікаве, дієве та корисне середовище для розвитку випускників, студентів і науковців. Професійний досвід кращих випускників презентовано на офіційному сайті університету (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/pry-universitytet/asotsiatsiia-vypusknikiv/interviu-z-vypusknikamy/>). Гарант ОНП зберігає постійну комунікацію з випускниками, залучає їх до різноманітних опитувань щодо вдосконалення ОНП та кар'єрного руху молодих науковців, що на зустрічі з ЕГ підтвердили випускниці О. Кравцова, О. Янковець, О. Нестеренко та ін. Працевлаштування випускників ОНП подано у вигляді таблиці на сайті ЗВО (<https://drive.google.com/file/d/1eJzDoH8P2oNpOkNSTdd1h8iHr7ewhgC8/view>). Водночас було б корисним створення спеціальних каналів комунікації з випускниками ОНП (Facebook, телеграм-канали, спеціальний сайт ОНП з опцією зворотного зв'язку тощо), проведення традиційних зустрічей з ними, а також активного залучення їх для обміну досвідом зі здобувачами й проведення аудиторних занять уже як викладачів-практиків.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Систематизовано забезпеченням якості освіти у ЗВО керує центр забезпечення якості вищої освіти (<https://www.chnu.edu.ua/navchannia/posluhy-dlia-zdobuttia-osvity/zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity/systema-vnutrishnoho-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-dialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/>), який у своїй діяльності послуговується нормативною базою, розробленою ЗВО: «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<http://surl.li/aeuaqt>), «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aetyy>), а також Законом України «Про вищу освіту». Під час зустрічі з адміністративним персоналом керівника центру якості вищої освіти та організації освітнього процесу М. Іванчук докладно розповіла про кроки університету, спрямовані на забезпечення високої якості освітніх послуг, де виокремила опитування здобувачів і роботодавців, розширення баз практик, постійні обговорення відкритих занять викладачів на засіданнях профільних кафедр, прискіпливу увагу університету до підбору кадрів і регулярному підвищенні їх професійних якостей (тут ЗВО бере щонайактивнішу участь, забезпечуючи для викладачів проходження курсів підвищення педагогічної майстерності на базі університету) тощо. Гарант ОНП повсякчас перевіряє якість надання освітніх послуг через моніторинг думки здобувачів, випускників, роботодавців. Періодичними є опитування здобувачів ОНП щодо їхньої задоволеності навчальним процесом, тих чи інших ОК (https://docs.google.com/forms/d/16E_V2ShLBdgQzKsRtTIZfpff02knLLtnF2vxRRpZxc/edit#responses, <https://docs.google.com/forms/d/172cccdpbKtTlaoBirNVYI47PshTxbuPRw4vbKyLd4o/edit#responses>); науково-педагогічних працівників щодо удосконалення ОНП (<https://docs.google.com/forms/d/1KCK4orO6Ro7hYsIaFFbyDfOlXWW57RJ5iYsd7ucHrs/edit#responses>); роботодавців щодо пропозицій стосовно їх потреб в уміньнях і навичках здобувачів (<https://docs.google.com/forms/d/1GnewrW67beME4wJ6OJC9qBMFlicKYe6Oix3QTV6oJf8/edit#responses>); випускників стосовно їх бачення розвитку ОНП (<https://docs.google.com/forms/d/196uqFqtXYuALlaCl->

COEkNunypmG7MebuQsGXSC2qyE/edit#responses). Гарант спільно із центром забезпечення якості вищої освіти та організації освітнього процесу узагальнюють й аналізують результати опитувань та анкетувань, обговорюють їх наслідки і шукають оптимальні шляхи усунення недоліків й механізми покращень якості надання освітніх послуг. Зокрема, серед останніх удосконалень – розширення інформації на сайті ЗВО щодо ОНП та її компонентів (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325), активізація роботи над наповненням репозитарію ARCher (<https://archer.chnu.edu.ua/>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП «Філологія» акредитується вперше. Разом з тим, гарант та робоча група узагальнили, систематизували досвід акредитацій, які проводилися на філологічному факультеті та факультеті іноземних мов на попередніх рівнях освіти. Результатом такої роботи стали активізація публікаційної активності у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus (Кійко С., Осовська І., Єсипенко Н., Рупташ О., Шабат-Савка С., Колесник Н., Руснак Н., Редька Я., Бялик В., Дзик Р., Тичиніна А., Рихло П.) і Web of Science (Матійчак А., Шабат-Савка С., Редька Я., Бялик В., Ковалець Л., Нікоряк Н., Тичиніна А.), а також розширено потенційні можливості здобувачів у проходженні закордонних стажувань, що посилює інтернаціоналізацію ОНП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У своїй професійній діяльності академічна спільнота ЗВО оперується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<http://surl.li/aeuaqt>), «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aetyy>), які регулюють культуру якості освіти. Відповідно до цих внутрішніх документів культуру якості надання освітніх послуг забезпечують гарант ОНП, робоча група, профільні кафедри, деканати, Вчена рада факультетів, Науково-методична рада, Вчена рада університету, центр забезпечення якості вищої освіти та організації освітнього процесу, завідувач аспірантури, проректори, ректор, Наглядова рада ЗВО. В університеті є усталена система проведення комплексного моніторингу якості освітньої діяльності та якості підготовки фахівців: раз на 4-5 років. результати проведених моніторингів обговорюються на засіданнях Вчених рад факультетів і Вченої ради університету. З усією необхідною інформацією про ОНП можна познайомитись на сайті ЗВО і внести свої пропозиції шляхом анкетувань чи безпосередньо гарантові програми. Гарант як ключовий стейкхолдер ОНП повсякчас спілкується з усіма зацікавленими сторонами, узагальнює думки з різних позицій і кладе їх в основу конструктивних змін освітньо-наукової програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. У процесі затвердження, моніторингу, удосконалення ОНП беруть участь усі стейкхолдери, ключовими з яких є здобувачі, професорсько-викладацький склад, роботодавці, випускники. 2. Гарант та робоча група тісно співпрацюють з роботодавцями, які залучені до процесу періодичного перегляду ОНП шляхом участі в науково-методичних семінарах і вебінарах, опитуванням та анкетуваннях, участі в засіданнях профільних кафедр та спеціально організованих заходах, на яких обговорюється програма.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Оскільки у ЗВО існує практика збирання інформації про кар'єрний ріст випускників, а зв'язок між університетом на випускниками виявляється лише через гаранта, то рекомендуємо гарантові та робочій групі продумати до початку нового навчального року й забезпечити спеціальні канали комунікації з випускниками ОНП, що дало б можливість не лише оперативно дізнаватися їх думку щодо удосконалення ОНП, але й сприяло б їх залученню до обміну досвідом із здобувачами, проведення ними аудиторних занять уже як практикуючих викладачів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Результатом аналізу експертною групою ОНП став висновок про повну відповідність вимогам за підкритерієм 1, оскільки регулювання процедур розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОНП в університеті відбувається згідно з чітко розробленими документами; за підкритеріями 2-3, адже студентські об'єднання і роботодавці є активними учасниками процесу періодичного перегляду ОНП; відповідність за підкритерієм 4 з рекомендацією щодо розширення комунікаційних каналів з випускниками ОНП; повну відповідність за підкритеріями 6-7, оскільки гарантом, робочою групою, центром забезпечення якості освіти беруться до уваги пропозиції зовнішнього і внутрішнього моніторингу ОНП під час її удосконалення. В університеті сформована висока культура якості надання освітніх послуг, що дає підстави оцінити ОНП за Критерієм 8 на рівень В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Документи, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу (здобувачів, аспірантів, науково-педагогічних працівників), доступні на офіційному сайті ЗВО (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normativni-dokumenty/>) та на сайті філологічного факультету в розділі «Нормативні документи» (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325). Це зокрема: Статут Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view?resourcekey=o-SVTuQ81cyYfigMt1-HRcA>), Стратегічний план розвитку університету (https://drive.google.com/file/d/1vXlGubksxtpVTq_Ai8uObbaruyE6XlLS/view), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (Додаток до положення про організацію освітнього процесу) (https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2_SW2sHeQjoaYh/view), Положення про академічну мобільність (https://drive.google.com/file/d/1ZpVnowVgGo_JF1635fFxcbKWiG6h6IoX/view) та інші. Окрім того, оприлюднено низку документів стосовно реалізації та врегулювання питань академічної доброчесності у ЗВО (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>). Для зручності користування локальною нормативною документацією Університету на сайті філологічного факультету розміщено збірник актуальних нормативних документів, виданий 2021 року (<https://drive.google.com/file/d/1kHg1Wh84yGmLqTIYdQOoe7m38qCrSmcR/view>). Особливості організації освітнього процесу, нормативні документи, зразки документів для здобувачів третього рівня освіти відображено за посиланням (<http://science.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/04%20aspirant>). Під час зустрічей зі стежолдерами цієї ОНП вони зазначили, що документи є доступними та зрозумілими, що свідчить про інформаційну відкритість і публічність університету.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті філологічного факультету в розділі «Освітньо-наукова програма» розміщено проекти ОНП за 2021 (https://drive.google.com/file/d/1fJgv_tegOxiEZmC2r5xWqgat7kpzpYzf/view) та 2022 роки (https://drive.google.com/file/d/1fJgv_tegOxiEZmC2r5xWqgat7kpzpYzf/view). Також удоступнено інформацію про обґрунтування перегляду ОНП у вигляді таблиць у розділі Зміни до ОНП 2021 (<https://drive.google.com/file/d/15dWGM5oTEdtbGThoLFvsoFdxjbJZBSqJ/view>), (https://drive.google.com/file/d/1H1ctQn9SoIsx9KKqM_7ImdAmSEneSmlL/view). Під час організаційної зустрічі із гарантом ОНП ЕГ з'ясувала, що практика громадського обговорення реалізується у ЗВО перед затвердженням ОНП, що також підтвердили випускники, вказавши, що востаннє надавали свої відгуки щодо проекту в жовтні 2022 року. Водночас ЕГ не знайшла супровідної інформації на сайті про терміни розгляду проектів та форми зворотного зв'язку чи контактної інформації відповідальної особи, до якої можна звернутися з відгуками та пропозиціями.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про ОНП, включаючи її цілі та результати навчання є розміщеною на сайті філологічного факультету за посиланням (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325). У відкритому доступі також розміщено силабуси та робочі програми обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, відображено особливості реалізації освітнього процесу

та результати моніторингу за даною ОНП. Опрацювавши інформаційне наповнення, ЕГ дійшла висновку, що її обсяг є достатнім для інформування заінтересованих сторін.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

До позитивних практик ЕГ відносить наявність у відкритому доступі збірника актуальних нормативних документів, що регулюють діяльність ЗВО та функціонування окремого розділу «Доступ до освітньої програми», що інформує про особливості та процес реалізації ОНП «Філологія».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкою стороною є відсутність супровідної інформації про часові межі розгляду проєкту ОНП та форми зворотного зв'язку для розміщення відгуків, зауважень та пропозицій від стейкхолдерів під час громадського обговорення. Експертна група рекомендує гаранту: під час розгляду проєкту ОНП у 2023 році та його оприлюднення на сайті вказати терміни та контактну особу чи розмістити форму для отримання зворотного зв'язку для зацікавлених осіб.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

На думку ЕГ, розміщення збірника актуальних нормативних документів та окремих розділів на сайті, що відображає особливості та аспекти освітнього процесу цієї ОНП є позитивною практикою. Нормативно-правові акти доступні для всіх зацікавлених сторін, що засвідчує інформаційну відкритість і публічність ЗВО. Наявна практика громадського обговорення проєкту ОНП, проте для зручності стейкхолдерів потребує вдосконалення розміщення супровідної інформації та форми для отримання відгуків та пропозицій. Отже, враховуючи значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 1 та 3, позитивні практики й певну узгодженість за підкритерієм 2, ЕГ дійшла висновку, що освітня діяльність ОНП «Філологія» за критерієм 9 відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Змістові параметри ОНП забезпечують підготовку докторів філософії науково-дослідницької та викладацької діяльності передовсім на рівні обов'язкових освітніх компонентів. Зокрема, загальнонаукові (філософські) компетентності формують ОК «Філософія та методологія науки», ОК «Проектний менеджмент», ОК «Інформаційно-комунікаційні технології в науковій діяльності філолога»; освітні складники з набуття універсальних навичок дослідника ОК «Методологія та методика написання дисертацій з філології»; комунікативні компетентності знання іноземної мови ОК «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування»; освітні складники, що формують знання зі спеціальності ОК «Історія та теорія філологічних вчень». Повноцінну підготовку до викладацької діяльності забезпечує ОК «Асистентська практика» в обсязі 4 кредити ЄКТС (120 годин), під час проходження якої здобувачі набувають практичні навички та досвід викладацької роботи, необхідні для викладання дисциплін за профілем отриманої спеціальності в закладах вищої освіти, вміння готувати конспекти лекційних і практичних занять з використанням останніх досягнень в царині філологічної науки та інноваційних методів, прийомів, принципів дидактики вищої школи. Прикметно, що проходження практики в університеті регулює спеціальне «Положення про педагогічну (асистентську) практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aexmt>). Науково-дослідницькі інтереси здобувачів забезпечують і дисципліни вибіркового циклу, загальним обсягом 9 кредитів ЄКТС з сумарною кількістю 39 ОК. Композиційно вони поділені на три переліки, що перебувають у вільному для аспірантів доступі (<http://surl.li/fxlms>). Змістове наповнення дисциплін вибіркового циклу вибудовано таким чином, що забезпечує всі напрямки філологічних знань, які охоплює ОНП (українська мова, українська література, германські мови, теорія літератури, література зарубіжних країн), й відповідає тематиці дисертаційних досліджень аспірантів. Крім того, наукові інтереси здобувачів враховуються при виборі напрямків досліджень й тематики дисертації. На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що мали право вільно визначатися з об'єктом наукового пошуку, а наукові керівники коригували його відповідно до

науково-дисертабельного формулювання. Варто наголосити, що в університеті організовують чималу кількість наукових заходів (конференції, семінари, круглі столи), які відповідають інтересам здобувачів, формують їх наукове мислення, сприяють засвоєнню методологічних засад наукової праці й водночас забезпечують апробаційні потенції наукових результатів. Таким чином, університет повною мірою забезпечує підготовку аспірантів до дослідницької та викладацької діяльності.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Науково-дослідна діяльність здобувачів відбувається відповідно до напрямів філологічних досліджень (українська мова, українська література, германські мови, теорія літератури, література зарубіжних країн), які охопила ОНП. Відповідно здобувачі освітньо-наукового ступеня працюють на профільних кафедрах, кожна з яких виконує науково-дослідну тему і має можливість запропонувати проблеми, що комплексно розв'язуються в її межах (<http://surl.li/fpiey>). Крім того, аспіранти працюють у межах чотирьох наукових шкіл, представниками яких є наукові керівники здобувачів: «Структурно-семантичні особливості синтаксичних одиниць», «Квантитативна лінгвістика», «Українська і слов'янська ономастика», «Школа віршування». Наукові школи націлені на дослідження й висвітлення оригінальних результатів наукових проблем, плекання плеяди талановитої молоді, поширення нових філологічних знань. У ході акредитаційної експертизи експертна група провела моніторинг публікаційної активності наукових керівників в аспекті дотичності до дисертаційних досліджень аспірантів. ЕГ констатує факт повної кореляції наукової діяльності здобувачів і пріоритетних досліджень наукових керівників. Більше того, значна частина публікацій наукових керівників здобувачів опублікована не лише у фахових виданнях України, але й у журналах, що індексуються наукометричними базами Scopus і Web of Science (наприклад, С.В. Кійко, І.М. Осовська, Н. Руснак та ін.). Співвідношення тем наукових досліджень аспірантів напрямам досліджень наукових керівників розміщено у відкритому доступі на сайті ЗВО (<http://surl.li/fpifk>).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЧНУ в межах ОНП надає інформаційну допомогу здобувачам, яка полягає в регулярному та систематичному інформуванні про найважливіші наукові заходи в Україні та світі, які потенційно можуть стати платформою для апробування дисертаційних досліджень аспірантів. З цією метою на сторінці «Наукова діяльність» на офіційному сайті ЗВО існує вкладка «Конференції та семінари», де оприлюднено оперативну інформацію про конференції, симпозиуми, семінари і круглі столи, які відбуватимуться в поточному календарному році. На сторінці ОНП «Філологія» селектовано конференції філологічного профілю в Україні та за кордоном, де аспіранти можуть апробувати результати власних досліджень. Крім інформаційної, ЗВО надає організаційну допомогу здобувачам освіти. Зокрема, університет став організатором та співорганізатором низки наукових конференцій різного рівня, під час яких здобувачі виголошували доповіді, що стосуються тематики дисертаційних робіт: «Актуальні проблеми синтаксису: сучасний стан та перспективи дослідження», «Українська мова і сфера сакрального», «Література: маркери успіху», «Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики», «Онлайн-конференція німецьких та українських дослідників-германістів», «Леся Українка і сучасний гуманітарний дискурс». У цьому календарному році вже відбулися конференції, де ЧНУ також став організатором і співорганізатором: «Людина як суб'єкт міжкультурної комунікації: сучасні тенденції у філології, перекладі та навчанні іноземних мов», «V міжнародний симпозіум: соціокультурний дискурс глобалізованого світу: наука, освіта, комунікація», де взяли участь аспіранти ОНП. Позитивною практикою є функціонування в університеті двох фахових видань категорії «В» філологічного профілю: «Науковий вісник Черн. ун-ту. Германська філологія» та «Питання літературознавства», де традиційно публікуються аспіранти ОНП. На зустрічі з ЕГ проректор з наукової роботи А.П. Саміла запевнив, що ЗВО докладатиме всіх зусиль, аби підвищити статус фахових видань ун-ту у перспективі здобуття ними категорії «А». Заклад вищої освіти стимулює участь здобувачів освітньо-наукової програми у грантових проектах. З цією метою регулярно оприлюднюється інформація про них на сайті (<https://drive.google.com/file/d/1BlOPp4W2HBRp3g7iUWhOL4IsqMnJzr5I/view>); також неабияким позитивом вважаємо залученість здобувачів до реалізації міжнародного проекту зі створення німецько-українського академічного онлайн-словника (<https://drive.google.com/file/d/1wRxuLPZ4EY7FyQCwDnkVNK1e-zAyo0-N/view>). Функцію стимулювання науково-дослідницької діяльності здобувачів виконує й можливість надання університетом оплачуваних відряджень за умови, що наукові заходи, які планує відвідати здобувач, будуть пов'язані з тематикою його дослідження (на зустрічі з керівництвом ЗВО проректор з наукової роботи підтвердив цю інформацію). Таким чином, ЗВО всіляко сприяє науково-дослідницькій діяльності здобувачів, надає консультативну, інформаційну, організаційну і матеріальну допомогу.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ переконалася, що аспіранти мають можливість долучитися до міжнародної наукової спільноти, проходячи стажування або беручи участь у наукових заходах. Напр., аспірантка Євгенія Рубана під час стажування в Аутсбургському університеті взяла участь у двох міжнародних науково-практичних конференціях – «Молодіжна наука заради миру та розвитку» та «Interethnische Wechselbeziehungen und Migrationsbewegungen im östlichen Europa», а також опублікувала статтю «Конструювання лінгвістичного корпусу: від теорії до практики (на матеріалі німецької фахової мови архітектури та будівництва)» в колективній монографії «New development horizons of philological science» (<https://drive.google.com/file/d/1ZVTdQa-q1XTf89HBVsFpsbfGr4wfn2zA/view>). Оприлюднена на сайті філологічного факультету інформація про апробаційну активність здобувачів (https://drive.google.com/file/d/1brea_2_d34haSMDeG4XYNoPwZQzsVDM5/view) засвідчує, що участь у закордонних міжнародних конференціях узяли Надія Бабух (Афіни), Ірина Каїзер (Тбілісі, Люблін, Грац, Гуря – Гуморлуй), Тетяна Міхеєва (Люблін), Світлана Протасова (Люблін), Євгенія Рубана (Берлін), Анжела Герцун (Єреван), Альона Дерябіна (Софія); Богдана Качан відвідала симпозиум германістів у Ганновері «Brüche und Kontinuitäten». Ірина Каїзер, Діана Ляхарт, Богдана Качан, Ірина Басараба й Людмила Ніжнік мають публікації англійською мовою, Євгенія Рубана у співавторстві з проф. Світлоною Кійко та Андрій Редька у співавторстві з проф. Володимиром Кушнериком – німецькою. Під час навчання в аспірантурі міжнародне стажування пройшли Андрій Редька (Краків), Ольга Молочко (Єна), Євгенія Рубана (Аугсбург), Світлана Протасова (Люблін), Тетяна Міхеєва (Люблін), Ірина Каїзер (Сучава), Надія Бабух (Ченстохова, Краків). Як зазначив під час зустрічі з ЕГ Андрій Саміла, проректор з наукової роботи ЧНУ, закордонні відрядження аспірантів фінансують сторони, що приймають, відповідно до укладених угод. Представники студентського самоврядування та рад молодих учених повідомили, що в межах України аспіранти мають можливість узяти участь в одній конференції за кошти університету, якщо її тематика тісно пов'язана з дисертацією, однак наразі цим не користується, бо у зв'язку з пандемією коронавірусу та воєнним станом майже всі наукові заходи відбуваються дистанційно.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

ЕГ засвідчує, що наукові керівники аспірантів беруть активну участь у дослідницьких проектах і науковій діяльності. Напр., Світлана Кійко – учасниця дослідницького проекту в Технічному університеті м. Берлін (Німеччина); Ярослав Редька – наукового проекту «Українсько-польські мовно-етнічні взаємини з погляду ойконімії» (Люблін) та ін. Усі наукові керівники активно виступають на міжнародних конференціях в Україні та за кордоном і мають численні публікації. Профілі наукових керівників у гугл-академії (<https://drive.google.com/file/d/1UI11oZ59rfZBAaok9UJoDnSGcI6BYs2M/view>) засвідчують, що їхня публікаційна активність тісно пов'язана з тематикою досліджень аспірантів. Як свідчить гугл-академія, упродовж 2020–2022 років усі наукові керівники, окрім Світлани Кирилюк, мають більше трьох публікацій, а за чотири місяці 2023 р. вийшли статті Світлани Шабат-Савки та Світлани Кійко. Це підтверджує, що наукові керівники провадять результативну дослідницьку діяльність. Проте бажано було б стимулювати здобувачів до спільних публікацій у виданнях, індексованих наукометричними базами Scopus і Web of Science.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Розділ 4 «Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича» (<https://t.ly/dMxr>) містить особливості перевірки на плагіат різних письмових робіт, зокрема дисертацій. У додатку 2 «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича» (<https://t.ly/HNw>) описано показники оригінальності текстів (за системою Unicheck) та вказано рекомендовані дії залежно від рівня оригінальності твору. Для дисертацій високий рівень передбачає понад 90% оригінальності, у такому разі текст «не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням». Відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти доктора філології в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1PxuxkEdkGG3oQlrzH4q-NTNOyOidWW32/view>), керівник структурного підрозділу, де відбуватиметься попередня експертиза дисертації, «організовує проведення перевірки тексту дисертації на дотримання вимог академічної доброчесності». На запит ЕГ надано звіти про перевірку дисертацій Ольги Настенко, Діани Ляхарт і Людмили Ніжнік, які засвідчують високу оригінальність текстів і відсутність порушень академічної доброчесності. Під час зустрічі з ЕГ Альона Тичініна, голова ради молодих вчених філологічного факультету, повідомила, що всі статті аспірантів, подані до збірників конференцій та фахових видань університету, перевіряють на плагіат за допомогою системи Unicheck. Під час зустрічей експертну групу запевнили, що випадків порушення академічної доброчесності в роботах наукових керівників і аспірантів не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

1. ЗВО створює усі належні умови для апробаційної активності здобувачів: надає консультативну, інформаційну, організаційну допомогу в проведенні й оприлюдненні результатів дисертаційних досліджень. 2. Потужна залученість аспірантів до міжнародної наукової спільноти через участь у закордонних конференціях та стажуваннях. 3. Активна й результативна діяльність наукових керівників. 4. Чітка процедура контролю за дотриманням академічної доброчесності в науковій діяльності керівників та аспірантів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабких сторін за критерієм не виявлено. Разом з тим, рекомендуємо активніше залучати здобувачів освітньо-наукового ступеня до публікацій результатів досліджень у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus i Web of Science.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

За результатами аналізу ЕГ зазначає, що реалізація навчання через дослідження на ОНП повністю відповідає підкритерію 1, оскільки ЗВО докладаеть максимум зусиль для підготовки аспірантів як дослідників і викладачів; повною мірою відповідає підкритерію 2, адже публікаційна активність наукових керівників дотична до тематики дисертаційних досліджень аспірантів; повністю відповідає підкритеріям 3, 4, 5 і 6, адже здобувачі долучаються до міжнародної спільноти, беручи участь у закордонних стажуваннях і міжнародних конференціях, наукові керівники задіяні в реальних дослідницьких проектах, а заклад вищої освіти забезпечує дотримання принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях керівників та аспірантів, провадячи політику нульової толерантності до будь-яких проявів плагіату. Це дає підстави ЕГ оцінити Критерій 10 як такий, що відповідає рівню В.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Супрун Володимир Миколайович

Члени експертної групи

Максимчук Віталій Васильович

Медведь Валентина Валентинівна